

PATVIRTINTA
Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros
centro direktoriaus 2019 m. d.
įsakymu Nr.

POLIGRAFIJOS, ŽINIASKLAIDOS IR REKLAMOS SEKTORIAUS PROFESINIS STANDARTAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektoriaus profesinis standartas (toliau – Standartas), nustato poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektorių, jo posektorius ir pagrindinius veiklos procesus, sektoriaus kvalifikacijas ir jų aprašus, tarpsektorinę kvalifikaciją.

2. Standarto rekvizitai:

2.1. standarto pavadinimas: Poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektoriaus profesinis standartas;

2.2. standarto valstybinis kodas: PSxxx.

3. Standarte vartojamos sąvokos:

3.1. **kvalifikacijos vienetas** – kvalifikaciją sudarančių kompetencijų derinys, kurį galima įvertinti ir pripažinti;

3.2. **specializacijos kvalifikacijos vienetas** – kvalifikacijos vienetas, reikalingas atlikti veiklai, orientuotai į atskirus produktų ir (arba) paslaugų tipus.

4. Kitos Standarte vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme.

5. Standarte aprašomas kvalifikacijas sudaro šios dalys:

5.1. kvalifikacijos vienetai (skiriami pagrindiniai ir specializacijos kvalifikacijos vienetai);

5.2. kompetencijos ir kompetencijų ribos.

II SKYRIUS POLIGRAFIJOS, ŽINIASKLAIDOS IR REKLAMOS SEKTORIAUS APIBRĖŽIMAS PAGAL EKONOMINĖS VEIKLOS RŪŠIŲ KLASIFIKATORIŲ

6. Standartas apima įvairią su spaudos ir medijų (taip pat ir elektroninės žiniasklaidos) bei reklamos produktų kūrimu ir publikavimu susijusią veiklą (dizainas ir projektavimas, gamyba, paslaugų teikimas, valdymas ir vystymas), spausdinimo ir įrašytų laikmenų tiražavimo, leidybos, kino filmų, vaizdo filmų ir televizijos programų gamybos, garso įrašymo ir muzikos įrašų leidybos, radijo ir televizijos programų rengimo ir transliavimo, informacinių paslaugų, reklamos ir rinkos tyrimų veiklas pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių, patvirtintą Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“.

7. Poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektorių sudaro šie posektoriai:

7.1. poligrafijos ir leidybos posektorius;

7.2. žiniasklaidos posektorius;

7.3. reklamos posektorius.

8. Poligrafijos ir leidybos posektorių pagal procesų logiką galima padalinti į dvi dalis. Poligrafijos (spaudos, arba spausdinimo) procesus apimančiai posektoriaus daliai būdingos spausdinimo ir įrašytų laikmenų tiražavimo veiklos, apimančios pasirengimo spausdinimui

procesus spaudos įmonėse, knygų, brošiūrų, laikraščių, žurnalų, pakuočių, reklaminės, informacinės, specialiosios ir kitos produkcijos spausdinimą įvairiais spaudos būdais, spausdintos produkcijos apdirbimą ir apdailą. Leidybos procesus apimančiai posektoriaus daliai būdingi kūrybiniai procesai: spausdintos ir publikuojamos elektroninėse medijose žiniasklaidos ir reklamos produkcijos kūrimas, grafinis dizainas, maketavimas, redagavimas ir kitos veiklos. Dalis leidybos veiklų, pavyzdžiui, knygų leidyba, yra susijusi su poligrafijos veiklomis, išskyrus skaitmeninių knygų leidybą. Kita dalis, pavyzdžiui, laikraščių, žurnalų leidyba, yra glaudžiai susijusi tiek su poligrafijos, tiek ir su žiniasklaidos posektorių veiklomis, pasižyminčiomis leidybinės informacijos kintamumu ir perteikimo operatyvumu bei galimybėmis ne tik spausdinti, bet ir publikuoti turinį skaitmeniniuose informacijos šaltiniuose.

9. Žiniasklaidos posektoriui būdingos veiklos skirstomos pagal žiniasklaidos rūšis: spausdintinė žiniasklaida, televizija, radijas, internetas. Žiniasklaidos posektoriui būdinga žurnalistinė veikla, kurią vykdant renkama, apdorojama ir per žiniasklaidos priemones pateikiama rašytinė, vaizdo, garso ir kitokia informacija, Šiam posektoriui taip pat būdingos vaizdo filmų ir televizijos programų gamybos bei meninio apipavidalinimo, garso įrašymo, televizijos ir radijo programų rengimo bei transliavimo ir kt. veiklos.

10. Reklamos posektoriui būdingos veiklos, susijusios su reklamos kūrimu, gamyba ir publikavimu leidiniuose, radijo, televizijos laidose, internete ir kitose visuomenės informavimo priemonėse, skaitmeninėje ir spausdintoje žiniasklaidoje. Reklamos gaminiai yra eksponuojami įvairių stacionarių ir mobilių objektų vidaus ir išorės erdvėse, pastatų interjere ir eksterjere ir kt.

11. Poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektoriui būdingas veiklas vykdo spaustuvės, leidyklos, reklamos ir žiniasklaidos įmonės – televizijos, radijo, naujienų agentūros, redakcijos. Poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektoriaus įmonėse tipinės darbo vietos ir darbo sąlygos yra technologiškai pažangios, darbuotojai savo veiklai naudoja modernią gamybos techniką, šiuolaikines informacijos ir ryšių technologijas, skaitmeninę techniką bei naujausią vaizdo, garso ir kitą programinę įrangą.

III SKYRIUS

PAGRINDINĖS POLIGRAFIJOS, ŽINIASKLAIDOS IR REKLAMOS SEKTORIAUS VEIKLOS SRITYS

12. Pagrindinės poligrafijos ir leidybos posektoriaus veiklos sritys (veiklos procesai):
  - 12.1. spausdinimas:
    - 12.1.1. laikraščių spausdinimas;
    - 12.1.2. kitas spausdinimas (žurnalų, kitų periodinių leidinių, knygų, brošiūrų, pakuočių, etikečių, reklamos ir kitų leidinių spausdinimas);
  - 12.2. su spausdinimu susijusios paslaugos:
    - 12.2.1. parengiamoji spausdinimo ir žiniasklaidos veikla;
    - 12.2.2. įrišimas ir spausdintų gaminių apdirbimo bei apdailos paslaugos;
    - 12.2.3. įrašytų laikmenų tiražavimas;
  - 12.3. leidybinė veikla:
    - 12.3.1. knygų leidyba;
    - 12.3.2. žurnalų, katalogų, žinytų, reklamos ir kitų periodinių ir neperiodinių leidinių leidyba;
    - 12.3.3. laikraščių leidyba;
    - 12.3.4. skaitmeninė leidyba.
13. Pagrindinės žiniasklaidos posektoriaus veiklos sritys (veiklos procesai):
  - 13.1. kino filmų, vaizdo filmų ir televizijos programų gamyba;
  - 13.2. kino filmų, vaizdo filmų ir televizijos programų meninis apipavidalinimas;
  - 13.3. garso įrašymas ir muzikos įrašų leidyba;
  - 13.4. radijo ir televizijos programų rengimas ir transliavimas;

- 13.5. interneto vartų paslaugų veikla;
- 13.6. naujienų agentūrų veikla.
- 14. Pagrindinės reklamos posektoriaus veiklos sritys (veiklos procesai):
  - 14.1. reklamos agentūrų veikla;
  - 14.2. reklamos kampanijų kūrimas ir įgyvendinimas;
  - 14.3. rinkodaros kampanijų organizavimas;
  - 14.4. reklamos kūrimas ir publikavimas žiniasklaidos priemonėse;
  - 14.5. išorinės reklamos kūrimas ir įrengimas.

IV SKYRIUS

POLIGRAFIJOS, ŽINIASKLAIDOS IR REKLAMOS SEKTORIAUS KVALIFIKACIJOS

- 15. Poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektoriui priskiriamos šios kvalifikacijos:
  - 15.1. poligrafijos ir leidybos posektorius:
    - 15.1.1. dizaineris-maketuotojas;
    - 15.1.2. grafikos dizaineris;
    - 15.1.3. lietuvių kalbos redaktorius;
    - 15.1.4. maketuotojas;
    - 15.1.5. poligrafijos gamybos vadybininkas;
    - 15.1.6. poligrafijos mechanikas;
    - 15.1.7. poligrafijos meistras;
    - 15.1.8. poligrafijos procesų vadybininkas;
    - 15.1.9. poligrafijos technikas;
    - 15.1.10. poligrafijos technologas;
    - 15.1.11. poligrafijos verslo vadybininkas;
    - 15.1.12. skaitmeninės spaudos operatorius;
    - 15.1.13. spaudos formų technikas;
    - 15.1.14. spausdinimo technikas;
  - 15.2. žiniasklaidos posektorius:
    - 15.2.1. fotografas;
    - 15.2.2. multimedijos technologas;
    - 15.2.3. prodiuseris;
    - 15.2.4. režisierius;
    - 15.2.5. žiniasklaidos redaktorius;
    - 15.2.6. žiniasklaidos vadybininkas;
    - 15.2.7. žurnalistas;
    - 15.2.8. vaizdo ir garso operatorius;
    - 15.2.9. vaizdo ir garso sistemų technikas;
  - 15.3. reklamos posektorius:
    - 15.3.1. reklamos technologas;
    - 15.3.2. reklamos verslo vadybininkas;
    - 15.3.3. vizualinės reklamos gamintojas.

16. Poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektoriaus kvalifikacijos, priskiriamos Lietuvos kvalifikacijų lygiams pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą „Lietuvos kvalifikacijų lygiai“, ir jų atitikmenys pagal Europos Sąjungos Tarybos 2017 m. gegužės 22 d. rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL 2017 C189, p. 1), yra nurodomos Standarto 1 priede.

17. Poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektoriui priskiriama tarpsektorinė kvalifikacija – vertėjas.

18. Poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektoriaus kvalifikacijų aprašai pateikiami Standarto 2 priede.

19. Poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektoriui priskiriamos tarpsektorinės kvalifikacijos aprašas pateikiamas Standarto 3 priede.

**POLIGRAFIJOS, ŽINIASKLAIDOS IR REKLAMOS SEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ
 PRISKYRIMAS KVALIFIKACIJŲ LYGIAMS PAGAL LIETUVOS KVALIFIKACIJŲ
 SANDAROS APRAŠĄ BEI ATITIKMUO PAGAL EUROPOS KVALIFIKACIJŲ
 SANDARĄ**

Kvalifikacijos pavadinimas	Kvalifikacijos lygis (pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą)	Kvalifikacijos lygis (pagal Europos Sąjungos Tarybos 2017 m. gegužės 22 d. rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL 2017 C 189, p. 1))
Posektoriaus pavadinimas – Poligrafijos ir leidybos posektorius		
Maketuotojas	IV	IV
Poligrafijos technikas	IV	IV
Skaitmeninės spaudos operatorius	IV	IV
Spaudos formų technikas	IV	IV
Spausdinimo technikas	IV	IV
Dizaineris-maketuotojas	V	V
Poligrafijos mechanikas	V	V
Poligrafijos meistras	V	V
Grafikos dizaineris	VI	VI
Lietuvių kalbos redaktorius	VI	VI
Poligrafijos gamybos vadybininkas	VI	VI
Poligrafijos verslo vadybininkas	VI	VI
Poligrafijos technologas	VII	VII
Poligrafijos procesų vadybininkas	VII	VII
Posektoriaus pavadinimas – Žiniasklaidos posektorius		
Fotografas	IV	IV
Vaizdo ir garso operatorius	IV	IV
Fotografas	V	V
Vaizdo ir garso sistemų technikas	V	V
Multimedijos technologas	VI	VI
Prodiuseris	VI	VI
Režisierius	VI	VI
Žiniasklaidos redaktorius	VI	VI

Žiniasklaidos vadybininkas	VI	VI
Žurnalistas	VI	VI
Žiniasklaidos redaktorius	VII	VII
Posektooriaus pavadinimas – Reklamos posektorius		
Vizualinės reklamos gamintojas	IV	IV
Reklamos technologas	VI	VI
Reklamos verslo vadybininkas	VI	VI

**TARPSEKTORINĖS KVALIFIKACIJOS PRISKYRIMAS KVALIFIKACIJŲ LYGIAMS
PAGAL LIETUVOS KVALIFIKACIJŲ SANDAROS APRAŠĄ BEI ATITIKMUO PAGAL
EUROPOS KVALIFIKACIJŲ SANDARĄ**

Kvalifikacijos pavadinimas	Kvalifikacijos lygis (pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą)	Kvalifikacijos lygis (pagal Europos Sąjungos Tarybos 2017 m. gegužės 22 d. rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL 2017 C 189, p. 1))
Vertėjas	VI	VI

Poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos
sektorius profesinio standarto
2 priedas

POLIGRAFIJOS, ŽINIASKLAIDOS IR REKLAMOS SEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

I SKYRIUS

POLIGRAFIJOS IR LEIDYBOS POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

1. Kvalifikacijos pavadinimas: maketuotojas, Lietuvos kvalifikacijos lygis IV (pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą (toliau – LTKS))

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: poligrafijos ir elektroninės leidybos produkcijos maketavimas. Veiklos uždaviniai: 1) parinkti kompiuterinės leidybos sistemas; 2) įvesti tekstinę informaciją ir ją redaguoti; 3) įvesti, apdoroti ir skaitmeninti vaizdinę informaciją; 4) maketuoti poligrafijos ir elektroninę produkciją; 5) paruošti poligrafijos ir elektroninę produkciją spausdinti ir publikuoti internete. Darbo sąlygos: dirbama individualiai ir (arba) komandoje, galimas nuotolinis darbas. Gali būti taikomas lankstus darbo grafikas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuterinė programinė įranga, organizacinė technika, ryšio priemonės ir kt. Papildoma informacija: įgiję maketuotojo kvalifikaciją asmenys galės dirbti spaustuvėse, jų padaliniuose, leidyklose, leidybos centruose, reklamos agentūrose ir reklamos gamybos įmonėse, individualiai.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Tekstinės ir vaizdinės informacijos paruošimas maketavimui (LTKS IV)</p>	<p>Parinkti maketavimui kompiuterinės leidybos sistemas.</p>	<p>Kompiuterinės leidybos sistemos, jų parinkimas maketavimui. Techninės ir programinės įrangos parametrų vertinimas. Kompiuterinių leidybos sistemų techninių galimybių vertinimas įvairios paskirties, apimties ir sudėtingumo leidiniams maketuoti.</p>

	Įvesti ir redaguoti tekstinę informaciją.	Tekstinės informacijos įvedimas (teksto rinkimas, kopijavimas iš kitų šaltinių) ir techninis redagavimas. Techninio redagavimo ir valstybinės lietuvių kalbos taisyklės ir jų taikymas. Teksto redagavimo kompiuterinės programos ir jų taikymas. Korektūros procesų išmanymas.
	Įvesti ir apdoroti vaizdinę informaciją.	Vaizdinės informacijos analizė ir kokybės vertinimas. Programinės skaitmeninimo įrangos ir informacijos įvedimo įrenginių parametrų vertinimas. Skenerių parametrai. Skaitmeninimo procesas. Skenavimo technologija. Kokybės reikalavimai skaitmenintai informacijai. Vaizdinės informacijos įvedimas ir apdorojimas naudojant vaizdų apdorojimo programas. Vaizdinės informacijos parametrai. Vaizdinės informacijos parengimas skaitmeninei erdvei ir spausdinti.
Poligrafijos ir elektroninės produkcijos maketavimas bei paruošimas spausdinti ir publikuoti internete (LTKS IV)	Maketuoti poligrafijos ir elektroninę produkciją.	Poligrafijos ir elektroninės produkcijos (logotipų, plakatų, skrajučių, lankstinukų, vizitinių kortelių, laikraščių, knygų, žurnalų, reklamos juostų, elektroninių leidinių, dokumentų, kt.) maketavimas. Maketavimo reikalavimai ir jų taikymas skirtingoms produkcijos rūšims. Maketavimo reikalavimų taikymas spausdintai ir elektroninei (pateikiamai skaitmeniniu formatu) produkcijai. Spalviniai modeliai. Popieriaus formatai. Vaizdų bylų formatai. Kompozicijos, vaizdų ir teksto parengimo, grafinio dizaino bei fotografijos pagrindai. Ikispaustuviniai grafinių duomenų formatai.
	Paruošti poligrafijos ir elektroninę produkciją spausdinti ir publikuoti	Paruošimo spaudai ir publikavimui internete reikalavimai ir jų taikymas.

	internete.	Spalvų korekcija. Bylų formatai. Tarptautiniai ISO standartai spausdinimui ir skaitmeninės bylos paruošimui. Maketų kokybės vertinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų (OL 2006 L 394, p. 10) (toliau – Rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų). Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 90 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

2. Kvalifikacijos pavadinimas: poligrafijos technikas, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: poligrafinės produkcijos brošiūravimo, įrišimo, apdirbimo ir apdailos procesai.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) paruošti įrenginius, pusgaminius ir eksploatacines medžiagas knygų, žurnalus, bukletų, brošiūrų ir kalendorių gamybai; 2) gaminti knygas, žurnalus, brošiūras ir bukletus ir kontroliuoti jų kokybę; 3) paruošti įrenginius, pusgaminius ir eksploatacines medžiagas pakuočių, etikečių, reklamos produktų gamybai; 4) gaminti pakuotes, etiketes, reklamos produktus.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; patalpų vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę</p>
--	---

	<p>arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuterinė ir speciali programinė įranga, popieriaus, kartono, plėvelių pjaustymo, lankstymo, bigavimo, iškirtimo, lankų parinkimo į blokus, segimo viela, siuvimo siūlais, viršelių gamybos, klijuotų ir siūtų žurnalų ir knygų gamybos įranga ir medžiagos, pakuočių iškirtimo, kljavimo ir lankstymo įranga, matavimų ir kontrolės įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję poligrafijos techniko kvalifikaciją asmenys galės dirbti visų spaudos rūšių ir visų poligrafinių produktų tipų gamybos spaustuvėse arba spaustuvių ir kitų įmonių skaitmeninės spaudos ir reklamos padaliniuose, taip pat spaudos medžiagas ir įrangą tiekiančiose, jos eksploatavimo ir priežiūros paslaugas teikiančiose firmose.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Knygų, žurnalų, brošiūrų, bukletų gamyba ir jų kokybės priežiūra (LTKS IV)</p>	<p>Paruošti įrenginius, pusgaminius ir eksploatacines medžiagas knygų, žurnalų, brošiūrų ir bukletų gamybai.</p>	<p>Vienpeilės ir tripeilės pjovimo mašinos, jų konstrukcija ir techninės galimybės. Lankstymo, lankų parinkimo į blokus mašinos, jų konstrukcija ir techninės galimybės. Siuvimo, segimo, viršelių gamybos, blokų statymo į viršelį mašinos, jų konstrukcija ir techninės galimybės. Brošiūravimo, įrišimo ir apdailos įrenginių techninis aptarnavimas, derinimas ir valdymas. Įrenginių paruošimo gamybiniam procesui procedūros. Knygų, žurnalų, laikraščių, bukletų, brošiūrų gamybos procesai. Įrišimo ir apdailos medžiagų parinkimas, jų savybių įvertinimas. Medžiagų kokybės vertinimas, medžiagų apskaita. Žaliavų ir pusgaminių kiekio ir kokybės kontrolės metodai bei priemonės.</p>
	<p>Gaminti knygas, žurnalus, brošiūras, bukletus.</p>	<p>Poligrafinės įrangos instrukcijos ir brėžiniai. Brošiūravimo, įrišimo, pjovimo ir apdailos mašinų darbinių parametrų nustatymas pagal produkcijos technines sąlygas. Gaminų pritaikymas ir mašinų reguliavimas. Etaloninio gaminio patvirtinimo procedūros. Atspaudų lankstymas. Lankų</p>

		<p>presavimas. Lankų parinkimas į blokus. Viršelių gamyba. Kietviršių gamyba. Priešlapių priklijavimas. Įklijų klijavimas. Atspaudų laminavimas, lakavimas, folijavimas. Lankų siuvimas siūlais. Leidinių segimas viela. Blokų statymas į viršelį: brošiūrų klijavimas, blokų įrišimas kietviršiais. Produkcijos pakavimas ir transportavimas į sandėlį. Kokybinių parametrų tikrinimas. Netinkamos kokybės produktų atsiradimo priežasčių nustatymas ir jų šalinimas. Saugaus darbo reikalavimai.</p>
<p>Pakuočių, etikečių, reklamos produktų gamyba ir jų kokybės priežiūra (LTKS IV)</p>	<p>Paruošti įrenginius, pusgaminus ir eksploatacines medžiagas pakuočių, etikečių ir reklamos produktų gamybai.</p>	<p>Ritininio popieriaus ir kartono išvyniojimo ir pjaustymo į lapus, pakuočių iškirtimo, klijavimo ir lankstymo, figūrinių etikečių iškirtimo mašinų konstrukcija ir valdymas. Mašinų derinimas ir reguliavimas, techninė priežiūra. Nesudėtingų gedimų šalinimas, blokavimo mechanizmų tikrinimas. Techninė dokumentacija ir brėžiniai. Mašinų ir darbo zonos apie jas paruošimas. Pjovimo, perforavimo, bigavimo peilių ir kirtiklių paruošimas, įstatymas. Pjovimo formatai ir jų keitimas. Popierius, kartonas, plėvelės, kitos medžiagos, jų rūšys ir savybės. Gaminų techninės specifikacijos. Kokybiniai ir kiekybiniai reikalavimai žaliavoms, eksploatacinėms medžiagoms ir pusgaminiams.</p>
	<p>Gaminti pakuotes, etiketes, reklamos produktus.</p>	<p>Pakuočių iškirtimo, lankstymo ir klijavimo mašinų reguliavimas ir derinimas tiražo gamybai. Tiražo pritaikymas. Etaloninio pakuotės gaminio tvirtinimo procedūros. Pakuočių gaminimas. Etikečių pjovimo ir iškirtimo mašinos derinimas, valdymas ir pritaikymas. Etaloninio etiketės gaminio tvirtinimo procedūros.</p>

	Etikečių gaminimas. Pakuočių ir etikečių kokybės kontroliavimas. Produkcijos skaičiavimas ir pakavimas. Reklaminių stendų ir stovų gaminimas. Plakatų, segtuvų, kalendorių ir kt. produktų gaminimas. Gaminių segimas, siuvimas, iškirtimas, perforavimas, bigavimas, laminavimas, folijavimas, kniedijimas, klijavimas ir kt. Produkcijos pakavimas. Techninės specifikacijos ir eksploatacinės sąlygos. Kokybės kontrolė. Netinkamos kokybės gaminiai. Saugaus darbo ir aplinkosaugos reikalavimai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 90 mokymosi kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

3. Kvalifikacijos pavadinimas: skaitmeninės spaudos operatorius, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: leidinių spausdinimas skaitmenine įranga. Veiklos uždaviniai: 1) paruošti daugiapuslapių leidinių vizualius skaitmeninius duomenis; 2) paruošti reklamos ir leidybos produktų vizualius skaitmeninius duomenis; 3)
--	---

	<p>paruošti darbui skaitmeninės spaudos mašinas; 4) spausdinti produkciją skaitmeninėmis mašinomis; 5) kontroliuoti proceso ir produktų kokybę.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; patalpų vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuterinė ir speciali programinė įranga, skaitmeninės spaudos įranga ir medžiagos, matavimų ir kontrolės įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję skaitmeninės spaudos operatoriaus kvalifikaciją asmenys galės dirbti skaitmeninės spaudos spaustuose arba spaustuvių ir kitų įmonių skaitmeninės spaudos ir reklamos padaliniuose, skaitmeninės spaudos medžiagas ir įrangą tiekiančiose, jos eksploatavimo ir priežiūros paslaugas teikiančiose įmonėse.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Spaudos gaminių (leidinių) paruošimas skaitmeniniam spausdinimui (LTKS IV)	Paruošti vizualius daugiapuslapių leidinių skaitmeninius duomenis.	Skaitmeninių leidinių (knygų, brošiūrų, albumų ir kt.) turinio (teksto, iliustracijų) paruošimas. Kompiuterinės leidybos ir vaizdų apdorojimo programos. Spalvų korekcijos principai, spalvų profiliai. Rastravimo reikalavimai leidinių rūšims. Reikalavimai teksto ir iliustracijų kokybei. Leidinių formatai, struktūra, konstrukcija. Leidinio dalių pozicionavimas. Reikalavimai spalviniams sprendimams.
	Paruošti vizualius reklamos ir leidybos produkcijos skaitmeninius duomenis.	Smulkių leidinių (plakatų, lankstinukų, bukletų, skrajučių, atvirukų, etikečių, kompaktinių diskų ir kt.) paruošimas skaitmeniniam spausdinimui. Leidinių išdėstymo spaudos formate reikalavimai. Reikalavimai techniniams ir spalviniams sprendimams spausdinant ant įvairių medžiagų. Reikalavimai trimačio objekto (3D) vizualių duomenų paruošimui. Vizualių skaitmeninių duomenų rinkinių (leidinių) archyvavimo tvarka.
Spaudos gaminių (leidinių) skaitmeninis spausdinimas	Paruošti skaitmenines spaudos mašinas darbui.	Skaitmeninio spausdinimo technologijos, įrenginių techninės

(LTKS IV)		<p>galimybės, veikimo principai. Elektrofotografijos spausdinimo principas. Rašalinės spaudos (ang. <i>Ink-jet</i>) spausdinimo principas. Plačiaformatės skaitmeninės spaudos įranga, techniniai parametrai. Termografinis spausdinimas, įrangos techniniai parametrai. Trimačio spausdinimo (3D) technologijos, įrangos techniniai parametrai. Skaitmeninės spaudos įrangos paruošimas darbui. Medžiagų skaitmeninei spaudai (popieriaus, polimerinių plėvelių, folijų, audinių ir kt.) savybės ir pagrindinės charakteristikos. Dažų rūšys: sausi (toneris) ir skysti dažai, jų savybės. Mašinų pagrindiniai mazgai, techniniai nustatymai ir jų paruošimas spausdinti. Stacionarių ir kintamų vizualių skaitmeninių duomenų įvedimas.</p>
	<p>Spausdinti daugiapuslapius leidinius skaitmeninėmis spaudos mašinomis.</p>	<p>Daugiapuslapių leidinių skaitmeninio spausdinimo proceso valdymas ir reguliavimas. Popieriaus padavimas ir reguliavimas. Dažų sekcija ir dažų padavimo mechanizmo veikimas. Paviršiai skaitmeninio latentinio vaizdo formavimui, reikalavimai jų kokybei. Dažų perkėlimo ir užtvirtinimo ant atspaudo mechanizmai. Atspaudų išvedimas ir leidinių blokų parinkimas. Brošiūravimo ir įrišimo procesai.</p>
	<p>Spausdinti reklamos ir leidybos produktus.</p>	<p>Reklamos gaminių, vienetinių ir smulkių leidybos produktų skaitmeninis spausdinimas. Spausdinimo procesų valdymas ir reguliavimas. Spausdinimas ant įvairių medžiagų (popieriaus, audinio, polimerinių ir kt.). Spausdinimas ant reklamos gaminių, kompaktinių diskų ir kitų produktų. Etikečių spausdinimas. Nekontaktinis spausdinimas ant gaminių. Trimatis (3D) gaminių spausdinimas. Reikalavimai</p>

		saugiam darbui.
Skaitmeninio spausdinimo proceso ir produktų kokybės užtikrinimas (LTKS IV)	Kontroliuoti skaitmeninės spaudos technologinio proceso kokybę.	Nekokybiško spausdinimo, spalvų neatitikimo, dažų užsitvirtinimo ant atspaudų trūkumų identifikavimas, prižasčių nustatymas, defektų šalinimas.
	Kontroliuoti skaitmeninės spaudos gaminių kokybę.	Kokybės reikalavimai reklamos ir leidybos produktams, jų taikymas. Reikalavimų leidinio dalių išdėstymui (pozicionavimui) taikymas. Reikalavimai smulkių leidinių išdėstymui spaudos lanke. Reikalavimai teksto ir iliustracijų kokybei. Vizualus ir instrumentinis atspaudų kokybės kontroliavimas ir užtikrinimas. Spektrofotometrinių matavimų rezultatų interpretavimas. Procesų koregavimas gaminių kokybei gerinti.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 60 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

4. Kvalifikacijos pavadinimas: spaudos formų technikas, LTKS IV

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: spaudos formų gamyba. Veiklos uždaviniai: 1) paruošti vizualius skaitmeninius duomenis; 2) kontroliuoti vizualių skaitmeninių duomenų kokybę; 3) paruošti spaudos formų gamybos įrenginius ir medžiagas; 4) gaminti spaudos formas; 5) kontroliuoti spaudos formų gamybos technologinio proceso ir produktų kokybę. Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; patalpų vėdinimas, kondicionavimas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuterinė ir speciali programinė įranga, formų gamybos įranga ir medžiagos, matavimų ir kontrolės įranga ir kt. Papildoma informacija: įgiję spaudos formų techniko kvalifikaciją asmenys galės dirbti spaustuvėse, jų padaliniuose, poligrafijos medžiagas ir įrangą tiekiančiose firmose, reklamos gamybos įmonėse.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Spaudos formų gamybos paruošiamieji procesai (LTKS IV)</p>	<p>Paruošti vizualių duomenų rinkinius spaudos formų gamybai.</p>	<p>Kompiuterinių leidybos ir vaizdų apdorojimo programų taikymas. Skaitmeninio leidinių pozicionavimo (dalių išdėstymo spaudos lanke) programų taikymas. Reikalavimai teksto ir iliustracijų kokybei. Reikalavimai rastravimui, spalvų skaidymui. Leidinių formatų, struktūros ir konstrukcijos įvertinimas. Spausdinimo ir produkcijos apdirbimo įrenginių techniniai parametrai (spaudos lanko ar ritinio formatas, spaudos formatas, leidinių brošiūravimo ir įrišimo operacijos, pjaustymo, iškirtimo, apdailos ir kt.). Vizualių skaitmeninių duomenų rinkinių (leidinių) saugojimas ir archyvavimas.</p>
	<p>Kontroliuoti paruoštų duomenų rinkinių kokybę.</p>	<p>Kontrolinio (bandomojo) atspaudos spausdinimas, vertinimas ir koregavimas. Vizualių duomenų rinkinio kokybės reikalavimai.</p>
<p>Spaudos formų gamyba (LTKS IV)</p>	<p>Paruošti spaudos formų gamybos įrenginius ir medžiagas darbui.</p>	<p>Spaudos formų gamybos technologijų taikymas. Skaitmeninės spaudos formų gamybos įrenginių valdymo</p>

		<p>programos, techninės galimybės. Skaitmeninė ofsetinių spaudos formų (toliau – CTP) gamyba: technologijų rūšys, lazeriai, eksponavimo sąlygos, įrenginių konstrukcijos tipai. Spaudos plokščių rūšys ir charakteristikos: formatas, tiražingumas, polimerinio sluoksnio rodikliai (sudėtis, reakcijos į spinduliuotę tipas, spektrinės ir energetinės charakteristikos, ryškinimo poreikis). Formų ryškinimo procesai, sąlygos ir medžiagos. Ryškinimo įrenginių konstrukcija ir parametrų reguliavimas.</p> <p>Analoginė ofsetinių spaudos formų gamyba. Fotoformų (diapozityvų, negatyvų) gamybos principai. Fotoformų montavimo ir kopijavimo reikalavimai. Kopijavimo ir ryškinimo įrangos parametrai. Reikalavimai techninei įrangai ir medžiagoms.</p> <p>Fleksografinių spaudos formų gamyba. Technologijų rūšys. Medžiagos ir įranga. Polimerinių formų rūšys, charakteristikos, taikymas. Ryškinimo bei apdirbimo procesų parametrai ir medžiagos. Reikalavimai įrangos ir medžiagų eksploatavimui.</p> <p>Trafaretinės spaudos formų gamyba. Tinklų rūšys ir charakteristikos. Medžiagos formų gamybai. Eksponavimo ir ryškinimo įranga bei procesai.</p>
	Gaminti spaudos formas.	<p>Ofsetinių spaudos formų gamybos proceso reikalavimų taikymas. Skaitmeninės formų gamybos įrenginių valdymo programos. CTP įrenginių parametrų (skiriamosios gebos, rastro pasukimo kampų, lazerio intensyvumo, fokusuotės, būgno sukimosi greičio ir kt.) nustatymas ir koregavimas kompiuterinėse programose. Ryškinimo proceso parametrai ir jų valdymas. Analoginės ofsetinių spaudos</p>

		<p>formų gamybos proceso reikalavimai. Kopijavimo įrangos darbinių parametrų nustatymas, eksploatavimo ir priežiūros reikalavimai. Ryškinimo sistemų eksploatavimo ir priežiūros reikalavimai.</p> <p>Fleksografinių spaudos formų gamybos technologinis procesas, gamybos įranga, kompiuterinės valdymo programos. Formų kopijavimo proceso valdymo reikalavimai, techniniai parametrai, jų nustatymas ir koregavimas. Formų ryškinimo proceso parametrai ir jų valdymas. Trafaretinės spaudos formų gamybos proceso reikalavimai. Formų gamybos įrenginiai. Kopijavimo ir ryškinimo įrenginių eksploatavimo ir priežiūros reikalavimai. Spaudos formų konservavimas, žymėjimas, saugojimas. Spaudos formų gamybos įrangos eksploatavimo ir saugaus darbo reikalavimai.</p>
Spaudos formų kokybės užtikrinimas (LTKS IV)	Kontroliuoti spaudos formų gamybos technologinio proceso kokybę.	Kontroliniai testai ir skalės. Skaitmeninių ir analoginių testų (skalių) kontrolinių elementų vertinimas. Kontrolinių elementų rodikliai ir jų taikymas produkcijos rūšims. Rastro ir mikrolinijų laukų vertinimas ekspozicijos dydžiui nustatyti. Pustonių laukų vertinimas ryškinimo parametrams nustatyti. Spaudos formų gamybos procesų kontrolė ir koregavimas.
	Kontroliuoti spaudos formų kokybę.	Reikalavimai spaudos formų kokybei. Spaudos formų ir spausdinimo įrenginių techninių parametrų įvertinimas ir suderinimas. Spaudos formų kokybės kontrolės prietaisai, metodai ir priemonės. Instrumentiniai ir vizualūs spaudos formų kokybės kontrolės metodai. Densitometrinė spaudos formų kontrolė. Kontrolė naudojant lupą ir mikroskopą.

<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 60 mokymosi kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

5. Kvalifikacijos pavadinimas: spausdinimo technikas, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: grafinių vaizdų spausdinimas plokščiuoju, giliaspaužiu, iškiluoju, trafaretiniu ir kt. spaudos būdais ant įvairių medžiagų paviršių.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) įvertinti užduotis ir planuoti spausdinimo darbus; 2) paruošti darbui spausdinimo mašinas; 3) spausdinti leidinių tiražą; 4) kontroliuoti spausdinimo proceso ir atspaudų kokybę.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; mikroklimatas spaustuvės patalpose (oro temperatūra, drėgmė), jų vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: spausdinimo mašina, poligrafinės medžiagos, darbo užduočių ir gamybos proceso techninė dokumentacija, instrumentinė technologinių matavimų įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję spausdinimo techniko kvalifikaciją asmenys galės dirbti spaustuvėse, jų padaliniuose, poligrafijos medžiagas ir įrangą tiekiančiose firmose, reklamos produktų gamybos įmonėse.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>

<i>vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>		
Paruošiamieji tiražo spausdinimo darbai (LTKS IV)	Įvertinti spausdinimo užduočių dokumentaciją.	Analoginių spausdinimo būdų technologiniai principai, procesai ir galimybės. Plokščiosios (ofsetinės), iškiliosios (fleksografinės), trafaretinės spaudos, giliaspaudės ir kitų spaudos technologijų taikymas. Originalų rūšys, jų saugumas. Reikalavimai spausdinimo kokybei. Poligrafinės medžiagos ir jų savybės. Ekologiškos medžiagos poligrafijoje. Leidinių ir popieriaus formatai, leidinių spalvingumas. Popieriaus rūšys, kiekio normatyvai. Užsakymų techninė dokumentacija. Spausdinimo užduočių dokumentacijos analizė. Reikalavimai produkcijai ir žaliavoms.
	Planuoti spausdinimo darbus.	Spausdinimo darbų atlikimo planavimas, eiliškumo nustatymas. Papildomų lakavimo, džiovinimo, numeravimo operacijų atlikimo spausdinimo įrenginiuose planavimas. Individualaus ir komandinio spaudėjų darbo principų taikymas. Spausdinimo darbų paskirstymas komandos nariams. Pagalbinių darbų (popieriaus, dažų ir drėkinimo aparatų paruošimo, spaudos formų pakeitimo ir kita) paskirstymas komandos nariams.
	Paruošti darbui spausdinimo įrangą ir medžiagas.	Spausdinimo mašinų konstrukcija ir jų funkcinių mazgų paskirtis ir charakteristikos. Analoginių spausdinimo mašinų spausdinimo medžiagos tiekimo aparatų paruošimas. Spausdinimo medžiagos tiekimo ir transportavimo spausdinimo mašinose principai. Lakštinės ir ritinės spausdinimo medžiagos tiekimo į spausdinimo aparatus sistemos ir jų reguliavimas. Spausdinimo medžiagų fizinių charakteristikų įvertinimas.

		<p>Rezerviniai spausdinimo medžiagų tiekimo principai nepertraukiamo spausdinimo sistemose. Vienpusis ir dvipusis spausdinimas. Spaudos aparatų paruošimas. Drėkinimo aparatų ir drėkinimo skysčio paruošimas. Atspaudų transportavimo iš spausdinimo zonos aparatų paruošimas. Atspaudų priėmimo aparatų paruošimas. Džiovinimo, lankstymo ir kitų aparatų paruošimas. Ofsetinės gumos, jų rūšys ir savybės. Spaudos formos, jų savybės. Spaudos formų pakeitimas (išėmimas, įdėjimas), pozicionavimas. Spausdinimo mašinos derinimas, pritaikymas, reguliavimas.</p>
<p>Leidinių tiražo spausdinimas ir kokybės užtikrinimas (LTKS IV)</p>	<p>Spausdinti leidinių tiražą.</p>	<p>Plokščiosios (ofsetinės), iškiliosios (fleksografinės), trafaretinės spaudos, giliaspaudės ir kitų spaudos būdų spausdinimo mašinų konstrukcija, techninės galimybės ir valdymas. Lakštinės ir ritininės spausdinimo mašinos. Vienpusis ir dvipusis spausdinimas. Vienspalvis ir spalvotas spausdinimas. Spausdinimas ant popieriaus ir kartono. Knygų, žurnalų, laikraščių, etikečių, pakuočių, plakatų, reklaminių bukletų ir kitos produkcijos spausdinimas. Spausdinimas ant dažus neįgeriančių medžiagų (polietileno, polipropileno, folijos, daugiasluoksnio laminato ir kt.). Spausdinimas ant audinių, tekstilės gaminių ir kt. Automatinis ir rankinis spalvų valdymas. Dažų reguliavimas. Dažų ir drėkinimo balanso nustatymas. Dažų džiūvimo procesų įvertinimas. Paruošiamųjų procesų (rastravimo, spalvų skaidymo, lankavimo, spaudos formų gamybos) ir pospaudybinių procesų (lankų lankstymo, leidinių komplektavimo, brošiūravimo, įrišimo ir apdailos) procesų</p>

		įvertinimas.
	Kontroliuoti spausdinimo proceso ir atspaudų kokybę.	Atspaudų kokybiniai parametrai. Tiražo kiekio ir kokybės atitikimas dokumentacijai. Spausdinimo defektų identifikavimas, šalinimas. Spaudos elementų deformacijos, tarpinių elementų tepimo priežastys. Spausdinimo kontrolinės skalės. Triadinių CMYK (Cyan, Magenta, Yellow, Key – žydra, purpurinė, geltona ir juoda) spalvų balansas. Spalvų sutapimas. Densitometrinių ir spektrofotometrinių matavimų atlikimas, rezultatų interpretavimas. Tarptautinių ISO standartų reikalavimai spaudos rūšims. Spausdinimo proceso kontroliavimas ir koregavimas. Etaloninio (kontrolinio) atspaudų kokybės vertinimas ir tvirtinimas.
	Prižiūrėti spausdinimo mašinų techninę būklę.	Spausdinimo įrangos techninės būklės priežiūra. Periodinis profilaktinis įrangos aptarnavimas. Nesudėtingas spausdinimo mašinos mechanizmų remontas. Detalių pakeitimas sugedus, susidėvėjus arba pasibaigus jų eksploatavimo laikui. Saugaus darbo reikalavimai atliekant remonto ir aptarnavimo operacijas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 90 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų)	

	kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

6. Kvalifikacijos pavadinimas: dizaineris-maketuotojas, LTKS V

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: poligrafijos ir elektroninės produkcijos dizaino kūrimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) apdoroti tekstus ir vaizdinę informaciją; 2) kurti poligrafijos ir elektroninės produkcijos dizainą; 3) vertinti poligrafijos ir elektroninės produkcijos dizaino ir paruošimo kokybę.; 4) planuoti ir kontroliuoti poligrafijos ir elektroninės produkcijos dizaino kūrimo procesą.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama individualiai ir (arba) komandoje, galimas nuotolinis darbas. Gali būti taikomas lankstus darbo grafikas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuterinė programinė įranga, organizacinė technika, ryšio priemonės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję dizainerio-maketuotojo kvalifikaciją asmenys galės dirbti spaustuvėse, jų padaliniuose, leidyklose, leidybos centruose, reklamos agentūrose ir reklamos gamybos įmonėse, individualiai.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Informacijos poligrafijos ir elektroninės produkcijos dizainui kurti paruošimas (LTKS V)	Įvesti ir apdoroti tekstus ir vaizdinę informaciją.	<p>Teksto analizė. Tekstinės informacijos įvedimas ir techninis redagavimas. Techninio redagavimo ir valstybinės lietuvių kalbos taisyklės. Teksto redagavimo programų naudojimas. Korektūros išmanymas. Vaizdinės informacijos analizė ir kokybės įvertinimas. Skaitmeninimo procesas. Skenavimo technologija. Kokybės reikalavimai skaitmenintai informacijai. Vaizdinės informacijos įvedimas ir apdorojimas naudojant vaizdų apdorojimo programas. Vaizdinės informacijos parametrai</p>

		(skaitmeninės bylos apimtis, skiriamoji geba, kt.). Vaizdinės informacijos parengimas skaitmeninei erdvei ir spausdinimui.
	Paruošti poligrafijos ir elektroninę produkciją spausdinti ir publikuoti internete.	Paruošimo spaudai ir publikavimui internete reikalavimai: tinkami spalviniai modeliai, bylų formatai, standartai. Maketų kokybės įvertinimas.
	Vertinti poligrafijos ir elektroninės produkcijos dizaino ir paruošimo kokybę.	Techniniai reikalavimai poligrafijos ir elektroninės produkcijos paruošimui. Reikalavimai spausdinamos produkcijos maketams.
Poligrafijos ir elektroninės produkcijos dizaino kūrimo procesų valdymas (LTKS V)	Kurti poligrafijos ir elektroninės produkcijos dizainą.	Poligrafijos ir elektroninės produkcijos (logotipai, plakatai, skrajutės, lankstinukai, vizitinės, laikraščiai, žurnalai, reklaminės juostos, elektroniniai leidiniai, dokumentai ir kita poligrafinė bei elektroninė produkcija) dizaino kūrimas. Tipografika. Kompozicija. Spalvų valdymas.
	Koordinuoti poligrafijos ir elektroninės produkcijos dizaino kūrimo procesą.	Dizaino kūrimo proceso planavimas ir koordinavimas. Užduočių delegavimas dizainerių komandos nariams. Problemų sprendimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas ir švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pripažįstama ne trumpesnė kaip 3 metų profesinė patirtis, atitinkanti dizaino studijų kryptį, arba atitinkama LTKS IV kvalifikacija.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal trumpųjų studijų programą.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal trumpųjų studijų programą apimtis 90 studijų kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos įgijimo lygmenį.	

<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
---	------------

7. Kvalifikacijos pavadinimas: poligrafijos mechanikas, LTKS V

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: poligrafinių įrenginių montavimas, derinimas, remontas ir priežiūra.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) montuoti poligrafinius įrenginius; 2) derinti ir paleisti poligrafinius įrenginius; 3) atlikti profilaktinį įrangos aptarnavimą; 4) šalinti poligrafinių įrenginių gedimus; 5) organizuoti mechanikų padalinio (grupės) veiklą; 6) užtikrinti įrangos aptarnavimo kokybę ir savalaikiškumą.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; spaustuvės patalpų vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, programinė projektavimo įranga, spausdintuvas, techninė dokumentacija, instrumentinė technologinių matavimų įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję poligrafijos mechaniko kvalifikaciją asmenys galės dirbti spaustuvėse, jų padaliniuose, poligrafijos medžiagas ir įrangą tiekiančiose įmonėse, taip pat reklamos gamybos įmonėse.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Poligrafinių įrenginių paruošimas eksploatacijai (LTKS IV)	Montuoti poligrafinius įrenginius.	Poligrafinių spausdinimo, brošiūravimo, įrišimo, pakuotės gamybos, formų gamybos ir kt. įrenginių konstrukcija, veikimo principai. Mechaniniai, automatiniai ir elektroniniai mazgai. Techninės dokumentacijos ir brėžinių skaitymas. Įrenginių montavimo (išmontavimo) schemas. Laiko resursų nustatymas montavimo (išmontavimo) darbams. Techninės sąlygos montavimo vietai ir patalpoms. Mašinų kėlimo ir transportavimo įranga. Įrenginių montavimas. Saugaus darbo ir aplinkosaugos reikalavimai.

	Derinti ir paleisti poligrafinius įrenginius.	Poligrafinių spausdinimo, brošiūravimo, irišimo, pakuotės gamybos, formų gamybos ir kt. įrenginių derinimas ir paleidimas. Bandomieji eksploatavimo darbai gaminant produktus. Įrenginių darbo ir produktų kokybės trūkumų identifikavimas, priežasčių nustatymas. Įrangos reguliavimas, koregavimas, pakartotinis eksploatavimo bandymas. Poligrafinės įrangos detalių defektai ir nusidėvėjimas. Mašinų dalys ir elementai. Atsarginių dalių, įrankių užsakymas ir apskaita, užsakymo specifikacijų pildymas.
Poligrafinės įrangos priežiūra ir remontas (LTKS IV)	Atlikti poligrafinės įrangos planinį profilaktinį patikrinimą.	Planinis profilaktinis patikrinimas ir remontas. Poligrafinių įrenginių apžiūrų ir einamojo remonto planavimas. Apžiūrų ir remonto grafikų sudarymas ir suderinimas. Įrenginių profilaktinė apžiūra, techninės būklės įvertinimas. Įrenginių remontas ir priežiūra.
	Šalinti poligrafinės įrangos gedimus.	Įrenginių techninė dokumentacija ir brėžiniai. Įrenginių techninės būklės įvertinimas. Avarinių poligrafinės įrangos gedimų šalinimas, remontas ir prevencija.
Vadovavimas mechanikų padalinio (grupės) veiklai (LTKS V)	Organizuoti mechanikų padalinio (grupės) veiklą.	Darbuotojų poreikio tobulinti kvalifikaciją stebėjimas ir vertinimas. Įrangos montavimo, derinimo, remonto ir profilaktinio aptarnavimo planavimas, darbų paskirstymas. Darbų grafikų sudarymas. Įrangos atsarginių dalių, priemonių ir įrankių atsargų įsigijimo planavimas ir stebėjimas.
	Kontroliuoti poligrafinės įrangos aptarnavimo kokybę ir savalaikiškumą.	Įrangos montavimo, derinimo, remonto ir profilaktinio aptarnavimo kokybės kontroliavimas. Savalaikio darbų atlikimo vertinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	

<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas ir švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pripažįstama ne trumpesnė kaip 3 metų profesinė patirtis, atitinkanti gamybos inžinerijos studijų kryptį, arba atitinkama LTKS IV kvalifikacija.
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal trumpųjų studijų programą.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal trumpųjų studijų programą apimtis 90 studijų kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

8. Kvalifikacijos pavadinimas: poligrafijos meistras, LTKS V

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: spaudos gaminių (leidinių) gamybos proceso organizavimas padalinyje ir kokybės užtikrinimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) planuoti spaudos gaminių (leidinių) gamybos išteklius; 2) organizuoti ir valdyti spaudos gaminių (leidinių) gamybos technologinį procesą padalinyje; 3) kontroliuoti vizualios skaitmeninės medžiagos ir spaudos formų gamybos procesų kokybę; 4) kontroliuoti spausdinimo procesų kokybę; 5) kontroliuoti brošiūravimo ir įrišimo technologinių procesų kokybę; 6) kontroliuoti produkcijos apdailos ir užbaigimo technologinių procesų kokybę.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; spaustuvės patalpų vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, internetas, duomenų apdorojimo ir biuro programos, gamybos proceso techninė dokumentacija, technologinė poligrafijos gamybos įranga, instrumentinė technologinių matavimų įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję poligrafijos meistro kvalifikaciją asmenys galės dirbti spaustuvėse, jų padaliniuose, poligrafijos medžiagas ir įrangą tiekiančiose įmonėse, reklamos gamybos įmonėse.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Spaudos gaminių (leidinių) gamybos organizavimas padalinyje (LTKS V)	Planuoti spaudos gaminių (leidinių) gamybos išteklius.	Medžiagų rūšys, savybės, normatyvai. Popieriaus, kartono, polimerinių ir daugiasluoksnių medžiagų, dažų, lakų ir kt.

		<p>spausdinimui bei apdailai naudojamų medžiagų rūšys ir savybės. Popieriaus ir kt. medžiagų aklimatizavimo sąlygos ir normatyvai. Spaudos plokščių, rūšys ir charakteristikos. Spaudos formų kokybės kontrolės prietaisai. Reikalavimai formų kokybei. Spausdinamų leidinių (atspaudų) kokybės kontrolė. Brošiūravimo ir įrišimo bei apdailos technologinių procesų normatyvai, reikalavimai leidinių (knygų, brošiūrų, laikraščių, žurnalų) ir kitų gaminių (pakuočių, etikečių, spausdintų reklamos gaminių) kokybei. Atitikties nustatymas, procesų koregavimo galimybės kokybei gerinti. Įrangos techninės charakteristikos. Medžiagų ir priemonių vidaus logistika. Techninė produktų, procesų ir medžiagų dokumentacija. Darbo jėgos poreikio planavimas ir paskirstymas. Techninės įrangos eksploatavimo reikalavimai ir normatyvai. Gamybos operacijų padalinyje planavimas ir procesų sekos optimizavimas. Gamybos apskaita ir dokumentavimas.</p>
--	--	--

	<p>Organizuoti ir valdyti spaudos gaminių (leidinių) gamybos technologinį procesą padalinyje.</p>	<p>Poligrafijos technologijų taikymas. Spaudos gaminių (leidinių) gamybos technologijos: paruošiamųjų procesų (vizualios skaitmeninės medžiagos, leidinių lankavimo, spaudos formų gamybos) technologijos, spausdinimo (knygų, žurnalų, laikraščių, pakuočių, etikečių, kt.) technologijos, brošiūravimo, įrišimo ir apdailos technologijos. Techniniai poligrafijos procesų normatyvai. Gamybos proceso organizavimas padalinyje. Technologinių procesų techninė dokumentacija ir vidaus logistika. Poligrafijos įrengimų techninių galimybių taikymas procesams atlikti. Technologinių procesų seka ir produktų vidaus logistikos schemas. Vadovavimas darbui padalinyje. Padalinio darbo efektyvumo vertinimas. Užduočių planavimas, paskirstymas. Darbuotojų kompetencijos vertinimas. Sprendimų priėmimas kintant situacijai ir nestandartinėje aplinkoje. Reikalavimai saugiam darbui.</p>
<p>Gamybos procesų ir spaudos gaminių (leidinių) kokybės užtikrinimas (LTKS V)</p>	<p>Kontroliuoti vizualios skaitmeninės medžiagos ir spaudos formų gamybos procesų kokybę.</p>	<p>Reikalavimai leidinių paruošimui spausdinti: leidinių paskirtis, specifika, formatai, konstrukcija. Reikalavimai teksto ir iliustracijų kokybei. Leidinio dalių išdėstymas (pozicionavimas) spaudos lanke. Programinės įrangos galimybės ir taikymo kontrolė. Kontrolinis atspaudas. Procesų koregavimo galimybės kokybei gerinti. Spaudos plokščių rūšys ir pagrindinės formų gamybos technologijos. Spaudos plokščių techniniai rodikliai, savybės (jautrumas, skiriamoji geba, paskirtis, formatai, tiražingumas, kt.). Spaudos formų gamybos technologiniai režimai ir jų koregavimo galimybės pritaikant spausdinimo įrangai. Spaudos</p>

		formų kokybės kontrolės metodai ir prietaisai. Reikalavimai spaudos formų kokybei.
	Kontroliuoti spausdinimo procesų kokybę.	Reikalavimai spausdinimo technologinių procesų kokybei, atspaudos kokybei, spalviniams spektrofotometriniams rodikliams, optinio tankio (densitometriniams) rodikliams. Spausdinimo procesų kokybės kontrolė: prietaisų naudojimas ir matavimų atlikimas. Spausdinimo technologinio proceso standartai (ISO 12647-2,3.4,6). Normatyvai optinio tankio kontrolei. Spausdinimo procesų kokybės kontrolė. Procesų koregavimo galimybės kokybei gerinti.
	Kontroliuoti brošiūravimo ir įrišimo technologinių procesų kokybę.	Reikalavimai brošiūravimo ir įrišimo technologinių procesų kokybei. Leidinių blokų parinkimo principai ir schemas. Leidinių blokų tvirtinimo (segimo, siuvimo, klijavimo, kt.) technologiniai reikalavimai. Leidinių apipjovimo reikalavimai. Knygų viršelių gamybos ir apdailos procesai, medžiagos ir įranga. Brošiūravimo ir įrišimo įrenginių techninės galimybės, eksploatacija ir priežiūra. Reikalavimai brošiūravimo ir įrišimo produkcijos kokybei.
	Kontroliuoti produkcijos apdailos ir užbaigimo technologinių procesų kokybę.	Reikalavimai spausdintos produkcijos užbaigimo (pakuočių, etikečių iškirtimo ir apdailos, pakuočių lankstymo, klijavimo, smulkios produkcijos lankstymo, kirtimo, laminavimo, folijavimo, dalinio lakavimo, kt.) technologinių procesų kokybei. Apdailos ir užbaigimo įrenginių techninės galimybės, eksploatacija ir procesų kontrolė. Reikalavimai produkcijos apdailos ir užbaigimo operacijų kokybei.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą	

	gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas ir švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pripažįstama ne trumpesnė kaip 3 metų profesinė patirtis, atitinkanti gamybos inžinerijos studijų kryptį, arba atitinkama LTKS IV kvalifikacija.
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal trumpųjų studijų programą.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal trumpųjų studijų programą apimtis 90 studijų kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

9. Kvalifikacijos pavadinimas: grafikos dizaineris, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: vizualinės komunikacijos produktų kūrimas, kūrybinio proceso administravimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) kurti vizualinės komunikacijos produktų dizainą; 2) vertinti vizualinės komunikacijos produktų dizainą; 3) inicijuoti ir įgyvendinti vizualinės komunikacijos projektus; 4) valdyti vizualinės komunikacijos produktų kūrimo procesus; 5) stebėti ir analizuoti užsakovų poreikius.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama individualiai ir (arba) komandoje, galimas nuotolinis darbas. Gali būti taikomas lankstus darbo grafikas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuterinė ir specializuota programinė įranga, organizacinė technika, ryšio priemonės.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję grafikos dizainerio kvalifikaciją asmenys galės dirbti spaustuvėse, jų padaliniuose, leidyklose, leidybos centruose, reklamos agentūrose ir reklamos gamybos įmonėse, individualiai.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Vizualinės komunikacijos produktų kūrimas (LTKS VI)	Kurti vizualinės komunikacijos produktų dizainą.	Dizaino rūšys. Dizaino naujovių ir tendencijų taikymas kuriant spausdintus ir skaitmeninius poligrafijos, leidybos,

		žiniasklaidos, reklamos ir kitus vizualinės komunikacijos produktus. Poligrafijos ir elektroninės produkcijos rūšys. Leidinių rūšys. Leidybos formatai. Tipografika. Reikalavimai iliustracijų kokybei. Kompiuterinių leidybos sistemų techninių galimybių taikymas.
	Vertinti vizualinės komunikacijos produktų dizainą.	Dizaino estetiškas ir techninis vertinimas. Dizainerių grupės sukurtų darbų vertinimas. Dizaino analogų analizė. Techniniai reikalavimai dizainui.
Vizualinės komunikacijos produktų kūrimo procesų valdymas (LTKS VI)	Inicijuoti ir įgyvendinti vizualinės komunikacijos projektus.	Kūrybinių idėjų projektams pateikimas. Projektinės veiklos metodika, jos dokumentavimas ir koordinavimas. Projekto eigos stebėjimas ir kontrolė. Projektų įgyvendinimo terminų, biudžeto ir darbų apimtys kontrolė. Ataskaitų ruošimas.
	Administruoti vizualinės komunikacijos produktų dizaino kūrimo procesus.	Dizaino kūrimo proceso planavimas, organizavimas, vadovavimas, koordinavimas ir kontrolė. Komandinis darbas. Laiko planavimas.
	Stebėti ir analizuoti užsakovų poreikius.	Užsakovų poreikių analizė. Informacijos perdavimo kanalai. Komunikacijos procesas. Derybos. Konfliktų valdymas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis dizaino studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant dizaino (arba tarpkryptinių studijų, kurių viena iš kryptių yra dizainas) studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios universitetinių ar koleginių studijų pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų	

	ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

10. Kvalifikacijos pavadinimas: lietuvių kalbos redaktorius, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: lietuvių kalbos tekstų (knygų, straipsnių, reklaminių tekstų) redagavimas, stiliaus, gramatikos, skyrybos klaidų taisymas ir konsultavimas kalbos klausimais.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) redaguoti tekstus; 2) taisyti lietuvių kalbos gramatikos ir stiliaus klaidas; 3) konsultuoti lietuvių kalbos vartojimo klausimais.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; patalpų vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, programinė įranga (duomenų apdorojimo ir biuro programos, vaizdo ir garso apdorojimo programos), telefonas, internetas, diktofonas, fotoaparatas, vaizdo įrašymo technika ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję lietuvių kalbos redaktoriaus kvalifikaciją asmenys galės dirbti poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektoriuje – leidyklose, laikraščiu, interneto portalų, žurnalų redakcijose, televizijoje, radijuje, reklamos agentūrose.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Tekstų lietuvių kalba stiliaus ir gramatikos redagavimas (LTKS VI)	Redaguoti tekstų stilių.	Lietuvių kalbos ir kultūros savitumo ir raidos supratimas. Taisyklingos kalbos reikalavimai rašytinei ir sakytinei kalbai, kalbos vartojimui. Kalbos vartojimą reglamentuojančių teisės aktų analizė. Tekstų redagavimo reikalavimai taikant bendrines lietuvių kalbos normas, teksto tipą ir atsižvelgiant į teksto autoriaus individualių stilių. Teisiniai kalbos tvarkybos pagrindai, praktinė kalbos tvarkyba. Teorinės kalbos norminimo, įvairių žanrų tekstų kūrimo ir informacijos pateikimo žinios.
	Redaguoti teksto gramatiką ir skyrybą.	Tinkamos terminijos vartojimas, redagavimo metodų taikymas.

		Redagavimo principai. Leksikologijos ir sintaksės taikymas. Valstybinės lietuvių kalbos taisyklės. Teisinės žinios apie kalbos tvarkybą. Teisės aktai vertinant konkrečius kalbos vartosenos reiškinius. Bendrieji klaidų taisymo bei įvairių tipų tekstų redagavimo principai.
Lietuvių kalbos reikalavimų vertinimas ir taikymas (LTKS VI)	Konsultuoti lietuvių kalbos vartojimo klausimais.	Lietuvių kalbos kirčiavimo, sandaros reikalavimų taikymas. Lietuvių kalbos vartojimo taisyklių analizavimas ir taikymas įvairiais požiūriais (fonetiniu, leksiniu, morfologiniu, sintaksiniu ir kt.). Taisyklingos lietuvių kalbos reikalavimų rašytinės ir sakytinės kalbos vartojimui taikymas.
	Taikyti besikeičiančius kalbos redagavimo reikalavimus.	Teisinių aktų ir kalbos normų reikalavimų interpretavimas ir vertinimas konkrečiais kalbos vartosenos atvejais. Tinkamų būdų įgyvendinti kalbos priežiūros institucijų suformuluotą kalbos politiką atradimas ir pritaikymas. Redagavimo principai. Valstybinės lietuvių kalbos taisyklės. Teisinės žinios apie kalbos tvarkybą. Teisės aktai vertinant konkrečius kalbos vartosenos reiškinius. Bendrieji klaidų taisymo bei įvairių tipų tekstų redagavimo principai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis humanitarinių studijų krypties grupės išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant humanitarinių studijų krypties grupės pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios universitetinių ar koleginių studijų pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų.	

<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

11. Kvalifikacijos pavadinimas: poligrafijos gamybos vadybininkas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: spaudos gaminių (leidinių) gamybos technologinio proceso organizavimas, vadovavimas ir kontrolė. Veiklos uždaviniai: 1) planuoti poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos išteklius ir procesus; 2) organizuoti poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos procesus; 3) analizuoti ir koreguoti poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos technologinius procesus; 4) vertinti ir diegti naujus poligrafijos technologinius procesus, vykdyti taikomuosius tyrimus; 5) vertinti poligrafijos technologinių procesų ir produktų kokybę.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, duomenų apdorojimo ir biuro programos, telefonas, internetas, gamybos proceso techninė dokumentacija, technologinė poligrafijos gamybos įranga, instrumentinė technologinių matavimų įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję poligrafijos gamybos vadybininko kvalifikaciją asmenys galės dirbti spaustuvėse, leidyklose, jų padaliniuose, poligrafijos medžiagas ir įrangą tiekiančiose įmonėse, taip pat reklamos gamybos įmonėse.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos procesų koordinavimas (LTKS VI)	Planuoti poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos išteklius.	Gamybos išteklių planavimas. Medžiagų rūšys, pagrindinės charakteristikos ir naudojimo normatyvai. Įrangos techninės galimybės. Gamybos proceso projektavimas. Gamybos srautų planavimas. Išteklių apskaita, logistika ir techninė dokumentacija. Darbo jėgos poreikio planavimas. Gamybos apskaitos dokumentai.
	Organizuoti poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos procesus.	Gamybos procesų organizavimas ir valdymas. Vadovavimas gamybos procesui poligrafijos

		įmonėje. Techniniai poligrafijos procesų standartai ir normatyvai. Procesų vidaus logistika ir techninė dokumentacija. Saugaus darbo reikalavimai.
	Analizuoti ir koreguoti poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos technologinius procesus.	Gamybos procesų duomenų surinkimas, apdorojimas ir analizė. Gamybos proceso gerinimas ir tarpinių procesų koregavimo veiklos. Tarptautiniai kokybės standartai; kokybės vadybos sistemų, aplinkosaugos vadybos sistemų reikalavimai.
Naujų technologinių procesų ir inovatyvių sprendimų diegimas (LTKS VI)	Vertinti ir diegti naujus technologinius procesus.	Naujos poligrafijos technologijos. Naujų technologinių procesų projektavimas. Naujos įrangos techninių galimybių taikymas. Inovatyvių technologinių ir organizavimo sprendimų įgyvendinimas, technologinių procesų modeliavimas, automatizavimas, optimizavimas. Technologinių procesų realizavimas diegiant gamybos, organizacines ir apskaitos inovacijas.
	Vykdyti poligrafijos technologijų taikomuosius tyrimus.	Taikomųjų tyrimų atlikimas ir rezultatų vertinimas. Medžiagų savybių vertinimas. Poligrafijos procesų techninių režimų įtakos produktų kokybei vertinimas. Taikomųjų tyrimų metodologijos taikymas.
Poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos technologinių procesų kokybės valdymas (LTKS VI)	Vertinti technologinių procesų kokybę.	Techninių kokybės reikalavimų paruošiamųjų, spaudos formų gamybos, spausdinimo ir brošiūravimo, įrišimo bei kitų gamybos procesų etapuose užtikrinimas. Įrangos priežiūra ir techninės būklės vertinimas. Mikroklimato reikalavimai gamybinėse ir medžiagų sandėliavimo patalpose. Reikalavimai medžiagų kokybei ir aklimatizacijai. Reikalavimai spaudos formų kokybei. Spausdinimo technologinio proceso standartai (ISO 12647-2,3,4,6). Spausdinimo procesų

		kokybės kontrolė ir gerinimas: spektrinių ir optinių matavimų rezultatų interpretavimas, atitikties spaudos standarto reikalavimams nustatymas; procesų koregavimo galimybės kokybei gerinti. Reikalavimų ir normatyvų brošiūravimo, įrišimo ir apdailos procesų kokybei žinojimas ir taikymas. Darbuotojų atsakomybės vertinimas, reikalavimų ir instrukcijų taikymas. Procesų koregavimas.
	Vertinti poligrafijos produktų kokybę.	Kokybės reikalavimai poligrafijos produkcijai. Reikalavimai leidinių tiražui, formatui, informacijos išdėstymui, spalviniam leidinių atitikimui ir vienodumui, įrišimui ir apdailai ir kitiems techniniams rodikliams.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Vadovavimas techniniams leidybos procesams leidykloje (LTKS VI)	Planuoti leidybos išteklius.	Žmogiškųjų išteklių planavimas leidykloje, darbų paskirstymas. Materialiųjų išteklių planavimas, aprūpinimas technine ir programine įranga.
	Organizuoti techninius leidybos procesus.	Leidybos technologijos. Techninės ir programinės įranga. Leidinių rūšys. Knygų, vadovėlių, laikraščių, žurnalų, mokslinės, techninės literatūros ir kitų leidinių leidyba. Teisės aktai, reglamentuojantys leidybinį veiklą ir autorių teises. Leidinių spausdinimo sąlygų derinimas su spaustuvėmis. Skaitmeninė leidyba. Elektroninis leidinių publikavimas: techniniai ir teisiniai reikalavimai.
	Analizuoti ir koreguoti techninius leidybos procesus.	Leidybos procesų duomenų surinkimas, apdorojimas ir analizė. Gamybos proceso gerinimas ir tarpinių procesų koregavimo veiklos. Leidyklos veiklos analizė. Leidybos standartai. Leidinių apskaita ir privalomų duomenų pateikimas.

<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis medžiagų technologijų studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant medžiagų technologijų studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios universitetinių ar koleginių studijų pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma

12. Kvalifikacijos pavadinimas: poligrafijos verslo vadybininkas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: spaudos gaminių (leidinių) gamybos užsakymų priėmimas, projektų (produktų) kainodara ir komercinis susitarimas, projektų vykdymo kontrolė.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) planuoti užsakymų spaudos gaminių (leidinių) gamybai priėmimo procesus; 2) rengti užsakymų spaudos gaminių (leidinių) gamybai projektus; 3) įvertinti spaudos gaminių (leidinių) projekto gamybos išlaidas ir kainą; 4) sudaryti komercinį susitarimą (sutartį) spaudos gaminių (leidinių) gamybos projektui įgyvendinti; 5) vertinti spaudos gaminių (leidinių) projektų gamybos išlaidas ir kainą; 6) vertinti spaudos gaminių (leidinių) gamybos projektų vykdymo veiklas ir rezultatus.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje (biure); patalpų vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, programinė įranga (duomenų apdorojimo ir biuro programos), telefonas, internetas, vadybinė ir techninė dokumentacija ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję poligrafijos verslo vadybininko kvalifikaciją asmenys galės dirbti spaustuvėse, leidyklose, jų padaliniuose, poligrafijos medžiagas ir įrangą tiekiančiose įmonėse, taip pat reklamos įmonėse.</p>
--	---

<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Užsakymų priėmimas spaudos gaminių (leidinių) gamybai (LTKS VI)	Planuoti užsakymų spaudos gaminių (leidinių) gamybai priėmimo procesus.	Poligrafijos technologijos. Leidybos ir poligrafijos rinka. Vadybos, analitiniai ir komunikacijos gebėjimai. Produkcijos gamybos įrangos techninės galimybės. Poligrafijos medžiagų rūšys, charakteristikos. Technologiniai spaudos gaminių paruošimo, spausdinimo, brošiūravimo, įrišimo bei apdailos procesai. Produkto gamybos techniniai parametrai. Įmonės užsakymų atlikimo galimybės, terminai.
	Rengti užsakymų spaudos gaminių (leidinių) gamybai projektus.	Technologinių procesų algoritmo sudarymas. Medžiagų rūšių ir spaudos produktų suderinamumas. Projekto parengimo techniniai reikalavimai. Projekto derinimas įmonės viduje. Projekto derinimas su klientu (užsakovu). Gamybos proceso organizavimo principai. Užsakymų atlikimo galimybės, terminai, sąlygos ir reikalavimai. Vadybinių procesų vidaus logistika ir dokumentacija.
Spaudos gaminių (leidinių) gamybos projektų komercinio susitarimo sudarymas (LTKS VI)	Įvertinti spaudos gaminių (leidinių) projekto gamybos išlaidas ir kainą.	Žaliavų ir medžiagų kainų nustatymas. Technologinių procesų parinkimas. Žaliavų ir medžiagų poreikio projekto vykdymui nustatymas ir skaičiavimas. Projekto kainos skaičiavimas. Pagrindinių ir papildomų išlaidų nustatymas. Projekto pajamų įvertinimas. Kainodaros principų taikymas. Patirtis poligrafijos produktų kainodaros srityje.
	Sudaryti komercinį susitarimą (sutartį) spaudos gaminių (leidinių) gamybos projektui įgyvendinti.	Sutarties projekto parengimas, derinimas, pasirašymas. Teisinių reikalavimų komercinių sutarčių sudarymo srityje taikymas. Vadybos reikalavimų taikymas. Komunikacijos principų ir metodų taikymas.

Spaudos gaminių (leidinių) gamybos projektų vykdymo vertinimas (LTKS VI)	Vertinti spaudos gaminių (leidinių) projektų gamybos išlaidas ir kainą.	Projekto vykdymo stebėseną įmonėje. Užsakymo atlikimo terminų ir sąlygų kontrolė. Kintamos situacijos valdymas. Užsakymo terminų ir sąlygų koregavimas. Pakeitimų derinimas įmonės padaliniuose ir su užsakovu.
	Vertinti spaudos gaminių (leidinių) gamybos projektų vykdymo veiklas ir rezultatus.	Poligrafijos projektų apskaita ir dokumentavimas. Sutarčių apskaita ir registravimas. Finansinių ir apskaitos reikalavimų taikymas. Projektų (užsakymų) kainodaros, pelningumo analizė. Projektinės veiklos analizė ir vertinimas. Spaudos gaminių (leidinių) gamybos projektų vykdymo veiklų gerinimas.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Užsakymų priėmimas leidybai (LTKS VI)	Planuoti leidinių užsakymų (leidybos projektų) priėmimo procesus.	Leidybos rinkos vertinimas.. Analitinių ir komunikacijos gebėjimų taikymas. Leidybai naudojamų medžiagų rūšių ir jų charakteristikų vertinimas. Leidinių gamybos technologijų vertinimas.
	Organizuoti užsakymų (leidybos projektų) atlikimo veiklas.	Leidybos grafikų sudarymas. Terminų derinimas. Tarpinių rezultatų derinimas su užsakovu. Leidinių spausdinimo sąlygų derinimas su spaustuvėmis. Skaitmeninė leidyba. Elektroninis leidinių publikavimas: techniniai ir teisiniai reikalavimai.
Leidybos projektų kainodara ir komercinio susitarimo sudarymas (LTKS VI)	Įvertinti leidinių užsakymų (leidybos projektų) gamybos išlaidas ir kainą.	Leidybos kainodaros išmanymas. Elektroninių leidinių publikavimo komercinių sąlygų vertinimas ir taikymas.
	Sudaryti komercinį susitarimą (sutartį) leidybos projekto įgyvendinimui.	Leidybos sutarčių sudarymas. Teisės reikalavimų taikymas komercinių sutarčių sudarymui. Leidybos veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai ir jų taikymas.

Leidybos projektų vykdymo vertinimas (LTKS VI)	Vertinti leidybos procesų išlaidas ir kainą.	Projekto vykdymo eigos leidykloje valdymas. Terminų ir sąlygų kontrolė. Kintamos situacijos valdymas. Veiklų koregavimas. Pakeitimų derinimas leidyklos viduje ir su užsakovu.
	Analizuoti leidybos projektų vykdymo veiklas ir rezultatus.	Leidybos projektų apskaita ir dokumentavimas. Sutarčių apskaita ir registravimas. Finansinių ir apskaitos žinių taikymas. Leidybos projektų kainodaros, pelningumo analizė. Projektinės veiklos analizė ir vertinimas. Veiklos gerinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis medžiagų technologijų studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant medžiagų technologijų studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios universitetinių ar koleginių studijų pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma	

13. Kvalifikacijos pavadinimas: poligrafijos technologas, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: spaudos gaminių (leidinių) gamybos technologinio proceso valdymas ir kontrolė.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) planuoti gamybos išteklius; 2) valdyti spaudos gaminių (leidinių) gamybos technologinį procesą; 3) vertinti medžiagų ir produktų kokybę; 4) valdyti naujų technologinių poligrafijos procesų diegimą; 5) valdyti inovatyvius poligrafijos gamybos procesų organizavimo sprendimus; 6) vertinti poligrafijos technologinių procesų ir produktų kokybę; 7) valdyti technologinius procesus leidykloje.</p>
--	--

	<p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, programinė įranga (duomenų apdorojimo ir biuro programos Word, Excel, PowerPoint ir kt.), telefonas, internetas, gamybos proceso techninė dokumentacija, technologinė poligrafijos gamybos įranga, instrumentinė technologinių matavimų įranga.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję poligrafijos technologo kvalifikaciją asmenys galės dirbti spaustuvėse, leidyklose, jų padaliniuose, poligrafijos medžiagas ir įrangą tiekiančiose įmonėse, taip pat reklamos gamybos įmonėse.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos technologinių procesų valdymas (LTKS VII)</p>	<p>Planuoti poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos išteklius.</p>	<p>Poligrafijos medžiagų rūšių, charakteristikų išmanymas, normatyvai ir jų taikymas. Produkcijos gamybos įrangos poreikio planavimas, techninių galimybių įvertinimas. Išteklių vidaus logistika ir apskaita. Techninės gamybos dokumentacijos valdymas. Darbo jėgos poreikio planavimas ir paskirstymas. Gamybos sąnaudų planavimas.</p>
	<p>Organizuoti ir valdyti poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos technologinį procesą.</p>	<p>Poligrafijos technologijų, įrangos ir procesų vertinimas. Poligrafijos produktų rūšių vertinimas. Knygų, brošiūrų, žurnalų, laikraščių, reklamos gaminių, pakuočių, etikečių, kt. produkcijos gamybos valdymas. Specialios paskirties, griežtos apskaitos produktų gamybos valdymas. Paruošiamųjų technologinių procesų valdymas. Spausdinimo technologinių procesų valdymas. Brošiūravimo, įrišimo ir leidinių apdailos technologinių procesų valdymas. Techniniai procesų standartų vertinimas, techniniai normatyvai. Technologinių procesų kontrolės sistemos ir jų taikymas. Gamybos proceso organizavimas. Procesų</p>

		techninis dokumentavimas ir vidaus logistika.
	Vertinti medžiagų ir produktų kokybę.	Poligrafijos gaminių (leidinių) medžiagų (poligrafinio popieriaus, kartono, polimerinių ir daugiasluoksnių medžiagų, dažų, kitų spausdinimui ir apdailai naudojamų medžiagų) rūšių ir savybių vertinimas. Popieriaus formatų standartai. Popieriaus ir kt. medžiagų aklimatizavimo sąlygos ir normatyvai. Spaudos plokščių, skirtų formų gamybai, rūšys, techniniai rodikliai ir charakteristikos. Spaudos formų kokybės vertinimas, kontrolės metodų taikymas ir prietaisų naudojimas. Atspaudų kokybės kontroliavimas: matavimo prietaisų naudojimas, matavimų duomenų interpretavimas, atitikties spaudos gaminių standarto reikalavimams vertinimas; procesų koregavimo galimybės kokybei gerinti. Brošiūravimo ir įrišimo bei apdailos technologinių procesų normatyvų žinojimas ir taikymas. Reikalavimų leidinių (knygų, brošiūrų, laikraščių, žurnalų) ir kitų gaminių (pakuočių, etikečių, spausdintų reklamos gaminių) kokybei taikymas. Atitikties nustatymas. Procesų koregavimas kokybei gerinti. Tarptautiniai kokybės standartai: kokybės vadybos sistemų, aplinkosaugos vadybos sistemų reikalavimai.
Naujų technologinių poligrafijos procesų ir inovatyvių sprendimų diegimas ir valdymas (LTKS VII)	Valdyti naujų technologinių poligrafijos procesų diegimą.	Poligrafijos procesų ir įrenginių techninių galimybių vertinimas. Naujų poligrafijos technologijų, taikomųjų mokslinių tyrimų rezultatų ir mokslo išradimų taikymas gamybos procesams tobulinti. Technologinių procesų inovacijų projektavimas, jų diegimo organizavimas ir valdymas. Naujų technologinių ir inžinerinių sprendimų vertinimas

		bei vystymas.
	Valdyti inovatyvius poligrafijos gamybos procesų organizavimo sprendimus.	Inovatyvių technologinių poligrafijos gamybos procesų organizavimo sprendimų projektavimas, diegimo valdymas. Technologinių procesų algoritmų modeliavimas. Technologinių procesų optimizavimas. Materialiųjų ir žmogiškųjų išteklių vertinimas. Kokybės vadybos sistemų taikymas.
Poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos technologinių procesų kokybės vertinimas (LTKS VII)	Vertinti vizualios skaitmeninės medžiagos paruošimo ir spaudos formų gamybos technologinių procesų kokybę.	Technologinių reikalavimų leidinių paruošimui spausdinti taikymas. Leidinių paskirties ir, specifikos vertinimas, formato nustatymas. Leidinių konstrukcijos vertinimas. Spalvų korekcijos, spalvų skaidymo modelių, spalvų profilių taikymas; rastravimo reikalavimų taikymas leidinių rūšims; reikalavimų teksto ir iliustracijų kokybei taikymas. Leidinio dalių išdėstymo (pozicionavimas) spaudos lanke vertinimas. Spaudos plokščių rūšių ir pagrindinių formų gamybos technologijų vertinimas. Ofsetinės spaudos formų gamyba (analoginė, skaitmeninė (CTP) naudojant skirtingus šviesos šaltinius ir lazerius, kt.). Spaudos plokščių rūšys, techniniai rodikliai ir charakteristikos. Spaudos plokščių savybės (jautrumas, skiriamoji geba, paskirtis, formatai, tiražingumas, kt.). Formų gamybos technologiniai režimai ir jų koregavimas pritaikant spausdinimo įrangai. Fleksografinės spaudos formų gamyba. Trafaretinės spaudos formų gamyba. Technologijų, medžiagų ir įrangos vertinimas. Spaudos formų kokybės kontrolės prietaisai. Reikalavimai spaudos formų kokybei.

<p>Vertinti spausdinimo technologinių procesų kokybę.</p>	<p>Reikalavimų spausdinimo technologinio proceso kokybei vertinimas. Reikalavimų atspaudų kokybei vertinimas. Reikalavimai spalvinio vaizdo spektrofotometriniams ir densitometriniams rodikliams. Spausdinimo procesų kokybės instrumentinė kontrolė. Spausdinimo technologinio proceso standartų taikymas (ISO 12647-2,3,4,6). Spausdinimo procesų kokybės kontrolė ir gerinimas; matavimų rezultatų interpretavimas; atitikties spaudos standarto ir kitiems techniniams reikalavimams nustatymas; procesų koregavimas kokybei gerinti.</p>
<p>Vertinti brošiūravimo ir įrišimo technologinių procesų kokybę.</p>	<p>Reikalavimai brošiūravimo ir įrišimo technologinių procesų kokybei. Įrangos techninės galimybės, eksploatacija ir priežiūra. Techniniai reikalavimai produkcijos brošiūravimo ir įrišimo kokybei. Leidinių blokų parinkimo schemų taikymas. Leidinių tvirtinimo (segimo, siuvimo, klijavimo, kt.) technologinių reikalavimų taikymas. Leidinių apipjovimo reikalavimų taikymas. Knygų viršelių gamyba ir apdaila: procesų, medžiagų ir įrangos vertinimas.</p>
<p>Vertinti produkcijos apdailos ir užbaigimo technologinių procesų kokybę.</p>	<p>Reikalavimų produkcijos užbaigimo (pakuočių, etikečių iškirtimo, apdailos, pakuočių lankstymo, klijavimo, smulkios produkcijos lankstymo, laminavimo, folijavimo, dalinio lakavimo, kt.) technologinių procesų kokybei taikymas. Technologinių reikalavimų produkcijos kokybei taikymas. Apdailos ir užbaigimo įrangos techninių charakteristikų vertinimas, įrangos eksploatacijos ir priežiūros</p>

		kontrolė. Reikalavimų saugiam darbui taikymas.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetas (nurodant jo lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Leidinių techninio paruošimo proceso leidykloje organizavimas (LTKS VII)	Planuoti leidybos išteklius.	Leidinių rūšių, jų paskirties vertinimas. Medžiagų rūšių, savybių vertinimas, jų normatyvų planavimas. Medžiagų parinkimas ir pritaikymas. Leidinių formatų standartų taikymas. Autorinės leidinių apimties nustatymas. Spaustuvių techninių galimybių vertinimas. Išteklių vidaus logistika, apskaita ir techninė dokumentacija. Leidybos sąnaudų apskaita.
	Valdyti leidinių paruošimo gamybai technologinius procesus leidykloje.	Leidybos ir spausdinimo technologijų žinojimas ir vertinimas. Paruošiamųjų procesų technologijų vertinimas. Brošiūravimo, įrišimo ir leidinių apdailos technologijų vertinimas. Techninių procesų ir gaminių standartų vertinimas. Techninių reikalavimų leidinių teksto ir iliustracijų paruošimui taikymas. Techninių spausdinimo reikalavimų vertinimas: leidinių specifiška, formatai, konstrukcija, spalvų korekcija, spalvų skaidymo modeliai, spalvų profiliai; rastravimo reikalavimai leidinių rūšims; reikalavimai teksto ir iliustracijų kokybei. Leidinių tarptautinis kodavimas (ISBN), metrikos, bibliografinių duomenų pateikimas,
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis medžiagų technologijų studijų krypties išsilavinimas, magistro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai	

	įgyjami studijuojant medžiagų technologijų studijų krypties antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų. Antrosios pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 90 kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

14. Kvalifikacijos pavadinimas: poligrafijos procesų vadybininkas, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: spaudos ir leidybos įmonių gamybos procesų planavimas, organizavimas, valdymas ir vertinimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) planuoti poligrafijos įmonių veiklą; 2) valdyti gamybos procesus poligrafijos įmonėse; 3) organizuoti poligrafijos technologijų ir medžiagų mokslinius tyrimus ir vertinti jų rezultatus; 4) planuoti ir organizuoti inovacijų diegimą; 5) atlikti technologinių poligrafijos gamybos procesų ekspertinį vertinimą; 6) analizuoti ir pristatyti įmonės veiklos rezultatus.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; patalpų vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, programinė įranga (duomenų apdorojimo ir biuro programos), telefonas, internetas, gamybos proceso techninė dokumentacija, technologinė poligrafijos gamybos įranga, instrumentinė technologinių matavimų įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję poligrafijos procesų vadybininko kvalifikaciją asmenys galės dirbti spaustuvėse, leidyklose, taip pat poligrafijos medžiagų ir įrangos gamintojų atstovais.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Poligrafijos gaminių (leidinių) gamybos procesų planavimas (LTKS VII)	Planuoti poligrafijos įmonių veiklą.	Gamybos išteklių planavimas poligrafijos įmonėje. Vadybos procesų planavimas. Medžiagų rūšių ir savybių vertinimas, naujų medžiagų naudojimo galimybių vertinimas. Poligrafijos įrangos techninių galimybių vertinimas. Naujos įrangos įsigijimo

		galimybių planavimas ir pagrindimas. Gamybos procesų projektavimas. Gamybos srautų planavimas. Poligrafinės produkcijos gamybos inžinerinių sprendimų taikymas. Poreikių įmonės materialiesiems ir žmogiškiesiems ištekliams prognozavimas. Kvalifikacinių reikalavimų įmonės žmogiškiesiems ištekliams vertinimas. Įmonės išteklių planavimas, apskaita, logistika ir techninė dokumentacija.
	Valdyti gamybos procesus poligrafijos įmonėse.	Gamybos procesų organizavimas ir valdymas. Poligrafijos technologijų ir technikos galimybių taikymas. Techniniai poligrafijos procesų standartai ir normatyvai. Alternatyvių gamybos sprendimų vertinimas. Kūrybiškas poligrafijos gamybos problemų sprendimas.
	Organizuoti poligrafijos technologijų ir medžiagų mokslinius tyrimus ir vertinti jų rezultatus.	Naujų mokslo žinių ir mokslinių tyrimų rezultatų poligrafijos pramonėje analizavimas. Naujomis mokslo žiniomis grįstų technologinių procesų ir medžiagų vertinimas. Mokslo taikomųjų tyrimų organizavimas įmonės gamybos procesuose. Tyrimų rezultatų analizavimas, interpretavimas, taikymo poreikio ir galimybių nustatymas.
Vadovavimas naujų technologinių procesų ir inovatyvių sprendimų diegimui (LTKS VII).	Planuoti ir organizuoti inovacijų diegimą.	Kintamos veiklos valdymas diegiant gamyboje naują įrangą ir medžiagas. Darbuotojų mokymas ir konsultavimas, Naujos įrangos ir medžiagų techninių galimybių taikymas. Inovatyvių technologinių, inžinerinių ir vadybos sprendimų vystymas. Inovacijomis grįstas technologinių procesų modeliavimas, automatizavimas, optimizavimas.
	Atlikti technologinių poligrafijos gamybos procesų ekspertinį	Ekspertinio gamybos procesų vertinimo metodologijos taikymas. Poligrafijos

	vertinimą.	technologinių ir inžinerinių sprendimų, grįstų mokslo žiniomis, taikymo rezultatų vertinimas.
	Analizuoti ir pristatyti įmonės veiklos rezultatus	Poligrafijos įmonės veiklos duomenų analizė. Analizės rezultatų vertinimas, interpretavimas ir pateikimas. Alternatyvų analizė, rezultatų palyginimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis gamybos inžinerijos arba medžiagų technologijų studijų krypties bakalauro išsilavinimas ir gamybos inžinerijos, medžiagų technologijų arba vadybos krypties magistro kvalifikacinis laipsnis	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant gamybos inžinerijos arba medžiagų technologijų studijų krypties antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 90 kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma	

II SKYRIUS

ŽINIASKLAIDOS POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

15. Kvalifikacijos pavadinimas: fotografas, LTKS IV

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: fotografinės technikos bei specializuotos programinės įrangos valdymas, fotografavimas, fotografijų gamyba.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) parengti darbui skaitmeninę ir specializuotą fotografinę techniką; 2) fotografuoti prie natūralaus ir dirbtinio apšvietimo įvairioje aplinkoje; 3) fotografuoti studijoje; 4) atlikti fotografijų postprodukciją ir jas atspausdinti.</p> <p>Darbo sąlygos: būdingas individualus ir komandinis darbas, dirbama uždaroje aplinkoje ir lauke.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: skaitmeniniai veidrodiniai ir analoginiai mažo ir vidutinio formato fotoaparatai, optika: plataus ir normalaus matymo kampo, teleobjektyvai, objektyvai su makro funkcija, filtrai, pastovios ir impulsinės šviesos prietaisai bei jų priedai, trikojis, studijiniai fonai ir jų pakabinimo įranga, kompiuteris su vaizdo redagavimui tinkamu monitoriumi, specializuota programine įranga, įranga fotografijų spausdinimui, įranga ir priemonės fotografijų gaminimui „šlapiuoju“ būdu ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję fotografo kvalifikaciją asmenys gebės dirbti fotostudijose, reklamos gamybos įmonėse, reklamos agentūrose ir jų padaliniuose.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos.</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos.</i></p>
<p>Parengiamieji fotografavimo proceso darbai (LTKS IV)</p>	<p>Parengti darbui skaitmeninę ir specializuotą fotografinę techniką.</p>	<p>Fotografavimo technikos optikos, objektyvų, priedų parinkimas. Techninės charakteristikos ir specifikacijos. Režimai ir nustatymai. Technikos parengimas fotografavimui. Skaitmeninio veidrodinio, sisteminio ar analoginio fotoaparato parengimas: pakrovimas, atminties kortelės ar juostos paruošimas, optikos parinkimas.</p>
	<p>Paruošti fotostudiją darbui.</p>	<p>Impulsinės ir pastovios šviesos prietaisų valdymas, priedų parinkimas, jų įtaka šviesos sklaidai. Fono sukūrimas ar parinkimas, papildomų aksesuarų parinkimas fotosesijai, erdvės pritaikymas.</p>
<p>Fotografavimas (LTKS IV)</p>	<p>Fotografuoti peizažą.</p>	<p>Fotografijos žanrai ir kompozicijos</p>

		ypatimai. Planų išskyrimas peizažo fotografijoje. Pagrindinės ir papildomos spalvos fotografuojant gamtos peizažą. Skirtingų spalvų derinių parinkimas fotografuojant etiudą. Peizažo fotografavimas naudojant analoginės fotografijos techniką.
	Fotografuoti architektūrinių ansamblių eksterjerą ir interjerą.	Architektūros objektų fotografavimo metodikos taikymas. Spalvų įtakos interjerui ir eksterjerui įvertinimas. Teisingos geometrijos išlaikymas ir tinkamo apšvietimo parinkimas. Pastato ir aplinkos sąveikos iliustravimas.
	Fotografuoti reportažą.	Renginių (priėmimų, konferencijų) fotografavimas, įamžinant renginio eigą: pradžia, pagrindines veiklas, svarbiausius dalyvius, svečius, bei pasiektus rezultatus. Fotografuojant renginį sukurti fotografijų seriją, kurioje kistų fotografavimo planai: stambus, vidutinis, bendras, detalės. Tinkamo kadro parinkimas. Fotografavimo sąlygų bei objektų savybių įvertinimas. Bendravimo psichologijos principų taikymas. Fotopasakojimo konstravimas pateikta aktualia tema ar apie konkretų žmogų.

	Fotografuoti studijoje.	<p>Žmonių ir jų grupių fotografavimas studijoje, renginiuose ir įvairioje aplinkoje. Pasaulinių fotoportreto kūrimo tendencijų taikymas. Portretų charakteristikos. Šviesos piešinio sukūrimas portreto fotografavimui. Fono ir aplinkos parinkimas. Žmonių grupės fotografavimas apžvelgus kitų užsienio ir Lietuvos fotografų darbus, bei naudojamas kompozicijas, tiek šiandieninėje spaudoje, tiek anksčiau taikytas kompozicijas, pradedant nuo studijinės fotografijos atsiradimo. Fotografavimas reklamai. Spalvų derinių, aplinkos kūrimo ir apšvietimo būdų taikymas. Tinkamo apšvietimo parinkimas. Produktų fotografavimas reklamai. Tūrinių ir plokščių originalų fotografavimas ir dokumentavimas. Šviesos charakterio ir šviesos kompozicijos parinkimas, reguliavimas. Spalvotyros ir kompozicijos reikalavimų taikymas. Šviesos piešinio sukūrimas fotografuojamam objektui. Daiktų kompozicijos sukūrimas ir apšvietimo parinkimas, reguliavimas. Fono, rakurso ir fotografavimo kampo parinkimas. Originalų fotografavimas ir dokumentavimas.</p>
Fotografijų parengimas spausdinti ir spausdinimas (LTKS IV).	Atlikti fotografijų programinį apdorojimą.	<p>Vaizdų apdorojimas ir tvarkymas specializuotomis programinėmis priemonėmis. Programinės įrangos galimybių išmanymas, taikymas. Tinkamų fotografijų atrinkimas. Reikalavimai fotografijų kokybei. Vaizdo raiška (ppi). Skiriamoji geba (dpi). Fotografijų apdorojimas, spalvų, formato ir kt. parametrų koregavimas. Fotografijų parengimas spausdinti.</p>
	Spausdinti fotografijas.	<p>Fotografijų spausdinimas skaitmeninės spaudos spausdintuvais naudojant plačiaformatį rašalinį, termosublimacinį, termografinį,</p>

		elektrofotografinį spausdinimo būdą. Skaitmeninės spaudos medžiagos. Skaitmeninės fotografijų spausdinimo technologijos. Reikalavimai fotografijų spausdinimo kokybei. Matavimo ir kontrolės įranga. Fotografijų spausdinimas naudojant analogines technologijas. Nespaltvotų negatyvų ir pozityvų apdorojimas. Medžiagos, naudojamos analoginiam nuotraukų gamybos procesui. Analoginio nuotraukų gamybos proceso technologija.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 90 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis, jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

16. Kvalifikacijos pavadinimas: vaizdo ir garso operatorius, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: filmų, televizijos laidų, siužetų ir projektų filmavimas, filmavimo įrangos techninė priežiūra ir komplektavimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) planuoti filmavimo procesą; 2) filmuoti objektuose ir televizijos studijoje; 3) prižiūrėti filmavimo įrangos techninę būklę; 4) komplektuoti filmavimo įrangą.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; patalpų vėdinimas, kondicionavimas. Būdingas darbas uždaroje aplinkoje (studijoje), lauke, įvykio vietoje.</p>
--	---

	<p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: specializuota techninė filmavimo, vaizdo ir garso sistemų įranga, specializuota taikomoji programinė įranga, ryšių priemonės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję vaizdo ir garso operatoriaus kvalifikaciją asmenys galės dirbti televizijos, kino studijose, reklamos kūrimo ir žiniasklaidos įmonėse, individualiai.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Filmų, televizijos laidų, siužetų ir projektų filmavimas (LTKS IV)	Planuoti filmavimo procesą.	Pasirengimas filmų, televizijos laidų, siužetų ir projektų filmavimui: bendradarbiavimas su režisieriumi, kūrinio idėjos ir siekiamų rezultatų supratimas, jų perteikimo filmavimo priemonėmis numatymas. Vaizdų (dengimo planų), dalyvių, filmavimo aplinkos ir kitų priemonių parinkimas. Darbo komandoje planavimas.
	Filmuoti objektuose ir televizijos studijoje.	Veiksmų, įvykių, siužetų, temų atskleidimas ir perteikimas vizualaus turinio pagalba. Filmavimo kamerų rūšys, parametrai, techninės galimybės. Filmavimo kamerų darbo režimų nustatymas. Filmavimo kamerų objektyvai. Mikrofonai. Darbo aplinkos įvertinimas, garso ir vaizdo aparatūros darbo režimų nustatymams. Elektroninių ir optinių sistemų parametrų taikymo vertinimas. Techninių reikalavimų garsui nustatyti atsižvelgiant į įrašymo vietos pobūdį, aplinką, laidų žanrą, specifiką ir kitas sąlygas taikymas. Garso valdymo techninių galimybių taikymas. Reikalavimų garso kokybei įvertinimas. Apšvietimo nustatymas ir reguliavimas. Techninių ir meninių reikalavimų apšvietimui filmuojant siužetus, objektus ir subjektus taikymas. Objektų ar jų dalių akcentavimas,

		išryškinimas apšvietimo priemonėmis. Saugaus darbo reikalavimų taikymas.
Filmavimo įrangos techninė priežiūra ir komplektavimas (LTKS IV)	Prižiūrėti filmavimo įrangos techninę būklę.	Filmavimo įrangos (filmavimo kamerų, objektyvų, mikrofonų, kitų priedų) techninių parametru išmanymas. Filmavimo įrangos techninės būklės vertinimas. Filmavimo įrangos priežiūra ir tinkamos techninės būklės užtikrinimas.
	Komplektuoti filmavimo įrangą.	Filmavimo įrangos (kamerų, objektyvų, mikrofonų, kitų priedų) techninių galimybių įvertinimas. Naujos filmavimo įrangos poreikio nustatymas, pagrindimas ir įsigijimo inicijavimas. Filmavimo įrangos techninių specifikacijų sudarymas įrangos tiekėjams. Naujos filmavimo įrangos techninių charakteristikų vertinimas, suderinamumo užtikrinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 90 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

17. Kvalifikacijos pavadinimas: fotografas, LTKS V

<p><i>Trumpas apibūdinimas</i> <i>kvalifikacijos</i></p>	<p>Veiklos objektas: fotografinės technikos ir specializuotos programinės įrangos valdymas, fotografavimas ir fotografijų gamyba.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) parengti darbui skaitmeninę ir specializuotą fotografinę techniką; 2) fotografuoti asmenis ir jų grupes studijoje ir įvairioje aplinkoje; 3) fotografuoti produktus reklamai; 4) postprodukuoti ir spausdinti fotografijas; 5) filmuoti fotoaparatu ir montuoti vaizdo medžiagą; 6) kurti vizualaus turinio produktus; 7) planuoti ir organizuoti fotografijos studijos veiklą.</p> <p>Darbo sąlygos: veikloje būdingas darbas uždaroje aplinkoje ir lauke. Darbas komandinis, individualus.</p> <p>Darbo priemonės: skaitmeninis veidrodinis ir analoginis mažo ir vidutinio formato fotoaparatai, optika: plataus matymo kampo, normalaus matymo kampo ir teleobjektyvai, bei makro funkciją turintys objektyvai, filtrai, pastovios ir impulsinės šviesos prietaisai bei jų priedai; trikojis, studijiniai fonai ir jų pakabinimo įranga, kompiuteris su vaizdo redagavimui tinkamu monitoriumi ir specializuota programinė įranga, įranga fotografijų spausdinimui, įranga ir priemonės fotografijų gaminimui ir kt.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję fotografo kvalifikaciją asmenys galės dirbti foto studijose, reklamos gamybos įmonėse, reklamos agentūrose ir jų padaliniuose, būti mados fotografu.</p>	
<p><i>Pagrindiniai vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i> <i>kvalifikacijos</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Parengiamieji fotografavimo proceso darbai (LTKS V).</p>	<p>Parengti darbui skaitmeninę ir specializuotą fotografinę techniką.</p>	<p>Fotografavimo technikos, optikos, objektyvų, priedų parinkimas. Techninės charakteristikos ir specifikacijos. Režimai ir nustatymai. Technikos parengimas fotografavimui. Skaitmeninio veidrodinio, sisteminio ar analoginio fotoaparato parengimas: pakrovimas, atminties kortelės ar juostos paruošimas, optikos parinkimas pagal planuojamą fotografavimo žanrą (portretas, daiktų fotografija, peizažas, architektūros ar interjero fotografija, reportažas).</p>

	Fotoįrangos tikrinimas ir atnaujinimas	Atlikti objektyvų fokuso testavimus. Atnaujinti fotoaparatus programinę įrangą. Atlikti kasmetinę fototechnikos naujovių apžvalgą, ir atnaujinti turimą techniką: fotoaparatai, objektyvai, apšvietimo įranga ir jų priedai, studijos įranga.
	Paruošti fotografijos studiją darbui.	Impulsinės ir pastovios šviesos prietaisų valdymas, priedų parinkimas, jų įtakos šviesos sklaidai įvertinimas. Fono sukūrimas ar parinkimas, papildomų aksesuarų parinkimas, erdvės pritaikymas fotosesijai.
Fotografavimas ir reklaminės fotografijos užsakymų įgyvendinimas (LTKS V).	Fotografuoti peizažą.	Fotografuoti peizažą. Fotografijos žanrai. Kompozicijos reikalavimų taikymas. Planas peizažo fotografijoje. Pagrindinės ir papildomos spalvos fotografuojant gamtos peizažą. Skirtingų spalvų derinių parinkimas fotografuojant etiudą. Peizažo fotografavimas analogine fotografavimo technika.
	Fotografuoti architektūros eksterjerą ir interjerą.	Architektūrinių ansamblių eksterjero ir interjero fotografavimas. Architektūros objektų fotografavimo reikalavimų taikymas. Spalvų įtakos interjerui ir eksterjerui vertinimas. Taisyklingos geometrijos išlaikymas. Apšvietimo nustatymas. Pastato ir aplinkos sąveikos iliustravimas. Interjero fotografavimas išryškinant esamą ir naudojant papildomą apšvietimo įrangą. Interjero fotografavimas nekilnojamojo turto agentūrų ir interjero dizainerių užsakymams.
	Fotografuoti reportažą.	Renginių (priėmimų, konferencijų) fotografavimas, įamžinant renginio eigą: pradžia, pagrindines veiklas, svarbiausius dalyvius, svečius, bei pasiektus rezultatus. Fotografuojant renginį sukurti fotografijų seriją, kurioje kistų fotografavimo planai (stambus, vidutinis, bendras, detalės). Tinkamo kadro parinkimas. Fotografavimo sąlygų bei objektų

		savybių įvertinimas. Bendravimo psichologijos principų taikymas. Fotopasakojimo konstravimas pateikta aktualia tema ar apie konkretų asmenį.
	Fotografuoti studijoje ir sukurti studijinį apšvietimą išvykstamojoje fotosesijoje.	Portretų fotostudijoje fotografavimas. Įvairių apšvietimo schemų taikymas, šviesos piešinio kūrimas. Apšvietimo rūšių ir šviesos charakterio išmanymas. Asmenų grupių fotografavimas studijoje, taikant įvairius komponavimo būdus. Verslo portretų individualiai dirbantiems asmenims ir įmonių darbuotojams fotografavimas. Įmonės darbuotojų grupinių portretų kūrimas. Įmonės veiklos procesų fotografavimas. Pristatyti prie esamų apšvietimo sąlygų ar susikurti reikalingą apšvietimą įmonės patalpose, naudojant studijinę įrangą.
	Daiktų fotografavimas studijoje.	Tūrinių ir plokščių originalų fotografavimas. Objekto savybių atpažinimas, tinkamo apšvietimo parinkimas medžiagiškumo, tūrio, formos, spalvos bei faktūros išryškinimui. Šviesos charakterio ir kompozicijos vertinimas. Spalvotyros ir kompozicijos reikalavimų taikymas. Šviesos piešinio sukūrimas fotografuojamam objektui. Daiktų kompozicijos sukūrimas ir apšvietimo parinkimas. Fono, rakurso ir fotografavimo kampo parinkimas. Originalų fotografavimas, dokumentavimas. Kūrybinio projekto sukūrimas, įgyvendinimas ir pristatymas. Vadovavimas žemesnės kvalifikacijos darbuotojams, jų mokymas ir konsultavimas.
	Fotografuoti reklamai.	Spalvų derinių įtakos, aplinkos kūrimo ir apšvietimo būdų taikymas. Reklamos dizaino reikalavimų taikymas. Papildomų aksesuarų, atitinkančių pasirinktą stilistiką ir tematiką, fotosesijai

		parinkimas. Aplinkos fotosesijai sukonstravimas. Tinkamo apšvietimo parinkimas. Produktų fotografavimas reklamai.
	Fotografuoti madą (mados fotografija).	Mados renginių ir mados dizaino kūrinių fotografavimas. Darbas su modeliais ir kostiumo dizaineriais. Tinkamų fotografavimo vietų parinkimas. Apšvietimo sukūrimas, naudojant impulsinės šviesos prietaisus studijoje ar kitoje aplinkoje. Impulsinės šviesos ir natūralios šviesos derinimas, fotografuojant lauke. Originalių fotografijos idėjų kūrimas ir realizavimas dirbant komandoje. Užsakovo pateiktų idėjų realizavimas. Darbas komandoje su stilistu, visažistu, asistentais.
Fotografijų parengimas spausdinti ir spausdinimas naudojant skirtingas technologijas (LTKS V).	Atlikti fotografijų programinį apdorojimą.	Fotografijų peržiūra, atrinkimas. Vaizdų apdorojimas ir tvarkymas specializuotomis programomis. Fotografijų koregavimo programų taikymas. Reikalavimai fotografijų kokybei. Vaizdo raiška. Skiriamoji geba. Fotografijų apdorojimas; spalvų, formato ir kt. parametrų koregavimas. Fotografijų parengimas spausdinti. Vizualaus turinio kūrinių (animuoto videoklipo, katalogo, fotografijų knygos) sukūrimas ir pristatymas.
	Spausdinti fotografijas.	Fotografijų spausdinimas spausdintuvais naudojant elektrofotografinį, termografinį, rašalinį ir kt. skaitmeninio spausdinimo būdus. Skaitmeninės spaudos medžiagos (popierius, dažai, dažų juostos ir kt.). Skaitmeninės fotografijų spausdinimo technologijos ir specialios medžiagos (fotografinis popierius ir kt.). Reikalavimai fotografijų spausdinimo kokybei. Matavimo ir kontrolės įranga. Fotografijų gaminimas „šlapiuoju“ būdu. Negatyvų ir pozityvų apdorojimas. Medžiagos, naudojamos analoginiam

		nuotraukų gamybos procesui. Analoginio nuotraukų gamybos proceso technologija, prietaisai ir medžiagos (didintuvas, vonelės, juostų ryškinimo talpos, cheminės medžiagos, fotopopierius, fotojuostos ir kt.)
Vizualaus turinio produktų kūrimas (LTKS V).	Filmuoti ir montuoti vaizdo medžiagą fotoaparatu.	Filmavimo pagrindai. Fotoaparato filmavimo galimybių taikymas. Filmavimo technikos priedų naudojimas: gervė, bėgiai, vaizdo kameros stabilizavimo sistema, įvairių rūšių mikrofonai. Scenarijaus kūrimas filmavimui. Vaizdo medžiagos montavimo, animacijos kūrimo programų taikymas.
	Maketuoti vizualaus turinio produktus.	Fotografijų portfolio kūrimas spaudai ir skaitmeniniam naudojimui. Fotoknygų kūrimas spausdinimui ir skaitmeniniam naudojimui. Asmeninio ženklo kūrimas. Leidinių maketavimo, grafinių elementų kūrimo programų taikymas.
Fotografijos studijos veiklos organizavimas ir kokybės vertinimas (LTKS V)	Planuoti ir organizuoti fotografijos studijos veiklą.	Fotografijos studijos išteklių planavimas ir apskaita. Fotografijos technikos ir medžiagų vertinimas. Bendradarbiavimas su klientais ir subrangovais. Darbų studijoje planavimas ir paskirstymas. Darbuotojų kvalifikacijos vertinimas, jų mokymų planavimas bei organizavimas.
	Vertinti fotografijos studijos veiklos ir produktų kokybę.	Fotografijos studijos veiklos rezultatų analizavimas. Klientų atsiliepimų analizavimas ir vertinimas. Fotografijų, albumų, fotoknygų, kitų kūrinių kokybės vertinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas ir švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pripažįstama ne trumpesnė kaip 3 metų profesinė patirtis, atitinkanti menų studijų kryptį, arba atitinkama LTKS IV kvalifikacija.	

<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal trumpųjų studijų programą.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal trumpųjų studijų programą apimtis 120 studijų kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens kompetencijos, vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis, jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

18. Kvalifikacijos pavadinimas: vaizdo ir garso sistemų technikas, LTKS V

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: vaizdo ir garso įrašų redagavimas, transliavimas ir kokybės valdymas; įrašų transliavimo ir garso bei vaizdo sistemų įrangos parinkimas ir techninė priežiūra.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) parinkti vaizdo ir garso sistemų techninę ir programinę įrangą įrašams redaguoti ir transliuoti; 2) planuoti vaizdo ir garso įrašų redagavimo ir transliavimo procesus; 3) redaguoti ir transliuoti vaizdo ir garso įrašus; 4) kontroliuoti ir valdyti vaizdo ir garso perdavimo ir transliavimo sistemas; 5) vykdyti vaizdo ir garso redagavimo ir įrašų transliavimo įrangos techninę priežiūrą.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; patalpų vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: specializuota filmavimo, vaizdo ir garso sistemų įranga, specializuota taikomoji programinė įranga, ryšių priemonės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję vaizdo ir garso sistemų techniko kvalifikaciją asmenys galės dirbti televizijos, kino studijose, reklamos kūrimo ir žiniasklaidos įmonėse arba kaip laisvai samdomi darbuotojai vaizdo ir garso produktų kūrimo projektams vykdyti.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Vaizdo ir garso įrašų redagavimas, transliavimas ir kokybės valdymas (LTKS V)	Parinkti vaizdo ir garso sistemų techninę ir programinę įrangą įrašams redaguoti ir transliuoti.	Techninės vaizdo ir garso redagavimo bei įrašų transliavimo įrangos valdymas. Vaizdo ir garso redagavimo ir apdorojimo kompiuterinių programų valdymas. Vaizdo ir garso įrašų transliavimo techninės ir specialios programinės įrangos parametrų vertinimas. Vaizdo ir

		<p>garso įrašymo įrangos parinkimas įvertinant įrašų pobūdį. Transliavimo įrangos parinkimas. Vaizdo ir garso įrašymo ir transliavimo įrangos naudojimo instrukcijų vertinimas. Mažo galingumo prietaisų, garsinimo ir vaizdinimo įrenginių, pultų, akustinių ir (ar) projekcinių sistemų naudojimas. Įrangos išdėstymas ir sujungimas.</p>
	<p>Planuoti vaizdo ir garso įrašų redagavimo ir transliavimo procesus.</p>	<p>Užsakovo poreikių vertinimas. Darbo laiko planavimas. Įrašų redagavimo užduočių paskirstymas darbuotojų grupei. Įrašų transliavimo sąlygų vertinimas. Transliavimo realiuoju laiku planavimas.</p>
	<p>Redaguoti ir transliuoti vaizdo ir garso įrašus.</p>	<p>Vaizdo ir garso įrašų redagavimo ir transliavimo įrangos darbo kontroliavimas ir valdymas. Vaizdo ir garso įrašymas, redagavimas ir įrašų jungimas. Specialiųjų vaizdo ir garso efektų kūrimas ir naudojimas. Vaizdo ir garso standartų, formatų, suspaudimo lygių taikymas. Linijinio ir nelinijinio vaizdo montažo taikymas. Vaizdo perkėlimas iš filmavimo kameros į kompiuterį. Vaizdo ir garso medžiagos įkėlimas į laiko juostą naudojant monitorių, jos redagavimas. Animavimas. Grafinis parametrų keitimas. Titravimas. Efektų taikymas. Garso įkėlimas, redagavimas, miksavimas, lygio korekcija, triukšmų šalinimas. Nustatymų, garso perėjimų parinkimas. Vaizdo ir garso filtravimas. Vaizdo ir garso failų parametrų vertinimas. Vaizdo ir garso failų eksportavimas. Vaizdo ir garso įrašų kokybės valdymas. Vaizdo ir garso transliavimas.</p>

	Kontroliuoti ir valdyti vaizdo ir garso perdavimo ir transliavimo sistemas.	Vaizdo ir garso perdavimo ir transliavimo sistemų valdymas. Radijo ir televizijos programų vaizdo ir garso perdavimo ir transliavimo sistemų ir terminalų valdymas. Vaizdo ir garso perdavimo ir transliavimo kokybės vertinimas. Reikalavimai saugiam darbui.
Garso ir vaizdo aparatūros bei transliavimo įrangos naudojimas, priežiūra ir saugojimas (LTKS V)	Nustatyti vaizdo ir garso įrašų redagavimo ir transliavimo įrangos trikdžius.	Vaizdo ir garso įrangos testavimas ir priežiūra. Vaizdo ir garso įrašymo įrangos veikimo trikdžių nustatymas, smulkių gedimų šalinimas. Transliavimo įrangos testavimas ir priežiūra, veikimo trikdžių nustatymas, smulkių gedimų šalinimas.
	Transportuoti ir saugoti vaizdo ir garso įrašų redagavimo ir transliavimo įrangą.	Vaizdo ir garso įrašų redagavimo ir transliavimo įrangos ir medžiagų transportavimas į renginių vietas, saugojimas ir sandėliavimas. Reikalavimai įrangos saugojimui.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas ir švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pripažįstama ne trumpesnė kaip 3 metų profesinė patirtis, atitinkanti informatikos, menų studijų krypties grupės studijas arba atitinkama LTKS IV kvalifikacija.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal trumpųjų studijų programą.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal trumpųjų studijų programą apimtis 90 studijų kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

19. Kvalifikacijos pavadinimas: multimedijos technologas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: multimedijos produktų kūrimas ir publikavimas.
--	--

	<p>Veiklos uždaviniai: 1) kurti kompiuterinės grafikos produktus; 2) kurti žiniatinklio produktus; 3) vizualizuoti ir animuoti multimedijos produktus; 4) kurti vaizdo ir garso produktus, kompiuterinius žaidimus, mobilias aplikacijas; 5) kurti elektroninės leidybos, prekybos ir valdymo sistemas; 6) publikuoti multimedijos produktus; 7) vadovauti multimedijos projektų, produktų ir paslaugų kūrimui ir vertinti jų kokybę.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje (biure, studijoje); patalpų vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygele arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, internetas, speciali programinė įranga, fotografavimo, vaizdo ir garso įranga (fotografavimo ir filmavimo kameros, mikrofonai, studijos įranga) ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję multimedijos technologo kvalifikaciją asmenys galės dirbti žiniasklaidos, kompiuterinio dizaino, informacinių technologijų, kūrybinių industrijų, informacijos ir komunikacijos įmonėse, televizijos, radijo, kino studijose ir kt.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Multimedijos produktų kūrimas (LTKS VI)</p>	<p>Kurti kompiuterinės grafikos produktus.</p>	<p>Dvimatės (2D) ir trimatės (3D) kompiuterinės grafikos ir vaizdų apdorojimo programų taikymas. Grafinio dizaino reikalavimų taikymas. Spalvų derinimas ir spalvų profilių taikymas. Kompozicijos reikalavimų išmanymas ir taikymas. Šriftų naudojimas kompiuterinės grafikos produktuose. Multimedijos produktų rūšys. Specialių reikalavimų vaizdo apdorojimui ir pateikimui (publikavimui) taikymas kuriant skirtingų rūšių multimedijos produktus.</p>
	<p>Kurti žiniatinklio produktus.</p>	<p>Žiniatinklio produktų konfigūracijos. Tinklapių, svetainių, portalų kūrimo ir programavimo įrankių taikymas. Duomenų bazės; programavimo kalbos. (<i>HTML, CSS, XML, Java Script, PHP, MySQL ir kt.</i>). Techninių reikalavimų ir standartų taikymas.</p>

	<p>Vizualizuoti ir animuoti multimedijos produktus.</p>	<p>Vizualizavimo programų taikymas. Kompiuterinės animacijos programų taikymas. Grafinio dizaino reikalavimų, kompiuterinės grafikos žinių taikymas.</p>
	<p>Kurti vaizdo ir garso produktus, kompiuterinius žaidimus ir mobilias aplikacijas.</p>	<p>Vaizdo ir garso produktų rūšys: filmai, vaizdo ir garso reklamos, muzikos įrašai ir kt. Techniniai reikalavimai ir standartai. Vaizdo ir garso apdorojimo programų taikymas. Filmavimo, fotografavimo ir įgarsinimo bei garso įrašymo įrangos techninių galimybių taikymas. Vaizdo ir garso redagavimas. Apšvietimo galimybių panaudojimas. Žaidimų kūrimo programų taikymas. Mobilių aplikacijų kūrimo programų taikymas.</p>
	<p>Kurti elektroninės leidybos, prekybos ir valdymo sistemas.</p>	<p>Elektroninės leidybos produktų rūšys: knygos, žurnalai, katalogai ir kt. Interaktyvių elementų taikymas. Publikavimo terpės ir formos. Techninių reikalavimų elektroniniams leidiniams taikymas. Techninių reikalavimų taikymas elektroninės prekybos sistemoms kurti ir programuoti. Vartotojo poreikių vertinimas. Elektroninių valdymo sistemų švietimo, kultūros, sporto, medicinos, turizmo, komercijos ir kt. procesų valdymui kūrimas, programavimas. Techninių reikalavimų elektroninėms sistemoms taikymas. Įstatyminių nuostatų, reglamentuojančių autorių teisių apsaugą, taikymas.</p>
<p>Multimedijos produktų publikavimas medijose (LTKS VI)</p>	<p>Publikuoti multimedijos produktus žiniatinklyje.</p>	<p>Techninių reikalavimų multimedijos produktams, skirtiems publikuoti žiniatinklyje, taikymas. Techniniai reikalavimai produktų įkėlimui ir publikavimui žiniatinklyje. Tinklo etiketas, citavimas. Autorių teisių apsauga ir teisinis reglamentavimas. Reklamos teisinis reglamentavimas ir etika.</p>

	<p>Publikuoti multimedijos produktus telekomunikacijų priemonėse.</p>	<p>Techninių reikalavimų multimedijos produktams, skirtiems publikuoti telekomunikacijų priemonėse, taikymas. Techniniai reikalavimai produktų įkėlimui ir publikavimui televizijoje ir kitose visuomenės informavimo priemonėse. Teisinis reglamentavimas. Autorių teisių reglamentavimas.</p>
	<p>Publikuoti multimedijos produktus interaktyviose medijose.</p>	<p>Techninių reikalavimų multimedijos produktams, skirtiems publikuoti žiniatinklyje ir socialiniuose tinkluose bei įvairiose interaktyviose medijose, taikymas. Techniniai reikalavimai produktų įkėlimui ir publikavimui socialiniuose tinkluose bei įvairiose interaktyviose medijose. Autorių teisių apsauga ir teisinis reglamentavimas.</p>
<p>Multimedijos projektų, produktų ir paslaugų kūrimo organizavimas ir jų kokybės užtikrinimas (LTKS VI)</p>	<p>Organizuoti multimedijos projektų, produktų ir paslaugų kūrėjų grupės darbą.</p>	<p>Vadybos principų taikymas. Multimedijos projektų įgyvendinimo planavimas. Projektų užduočių analizė, darbų paskirstymas kompiuterinės grafikos dizaineriams, programuotojams, animacijos, vizualizacijos, vaizdo ir garso ir kitiems specialistams, jų darbo laiko planavimas. Rinkodaros principų taikymas. Vartotojų poreikių ir pasitenkinimo analizės metodų taikymas. Medijų komunikacijos metodų ir priemonių taikymas.</p>
	<p>Valdyti multimedijos produktų ir projektų kūrimo procesus.</p>	<p>Multimedijos projektų ir produktų kūrimas ir procesų valdymas. Įrangos (kompiuterinės, programinės, vaizdo ir garso ir kt.) techninių galimybių taikymas įgyvendinant produktų kūrimo procesus. Techninių reikalavimų žiniatinklio svetainėms, elektroniniams leidiniams, vaizdo ir garso produktams, reklamai, fotografijai, kompiuterinei grafikai, animacijai ir kitiems multimedijos produktams</p>

		taikymas. Multimedijos projektų įgyvendinimo terminų užtikrinimas.
	Vertinti multimedijos produktų kokybę.	Techninių reikalavimų ir standartų reikalavimų multimedijos produktų kokybei taikymas. Techninių ir standartų reikalavimų multimedijos produktų publikavimui taikymas. Reikalavimų žiniatinklio svetainėms, elektroniniams leidiniams, vaizdo ir garso bei fotografijos, skaitmeninės reklamos kompiuterinės grafikos ir animacijos ir kt. multimedijos produktams taikymas. Multimedijos produktų kokybės vertinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis informatikos inžinerijos studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant informatikos inžinerijos studijų krypties arba tarpkryptinių informatikos inžinerijos ir dizaino kryptių pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios universitetinių ar koleginių studijų pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

20. Kvalifikacijos pavadinimas: prodiuseris, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: televizijos ir radijo projektų prodiusavimas, kūrimas ir pardavimas. Veiklos uždaviniai: 1) analizuoti televizijos ir radijo rinką; 2) kurti televizijos ir radijo projektų koncepcijas; 3) vertinti televizijos ir radijo projektų kūrimo procesą; 4) parduoti
--	--

	<p>sukurtus televizijos ir radijo produktus transliuotojams. Darbo sąlygos: darbas biure, televizijos studijoje; darbas uždaroje patalpoje; patalpų vėdinimas, kondicionavimas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, internetas, televizijos laidų rinkos tyrimų duomenų bazė, televizijos laidų vedėjų, pašnekovų, dalyvių duomenų bazė, žiniasklaidos veiklą reglamentuojantys teisės aktai ir kt. Papildoma informacija: įgiję prodiuserio kvalifikaciją asmenys galės dirbti televizijos, kino įmonėse arba kaip laisvai samdomi darbuotojai televizijos projektams vykdyti.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Televizijos ir radijo laidų projektų kūrimas (LTKS VI)	Analizuoti televizijos ir radijo rinką.	Televizijos ir radijo rinkos analizavimas. Televizijos ir radijo produkcijos reitingų analizavimas. Reitingų agentūrų veiklos specifikos vertinimas, reitingų sudarymo principų taikymas. Televizijos ir radijo rinkos tendencijų vertinimas.
	Kurti televizijos ir radijo projektų koncepcijas.	Kūrybinių problemų sprendimų taikymas kuriant televizijos ir radijo projektų koncepcijas. Televizijos žiūrovų lūkesčių vertinimas. Televizijos ir radijo poreikių vertinimas. Sprendimų dėl televizijos ir radijo produkcijos kūrimo priėmimas. Pasiūlymų dėl televizijos ir radijo produkcijos kūrimo ir gamybos teikimas. Originalių ir adaptuotų televizijos ir radijo projektų (televizijos ir radijo laidų, filmų, kt. produktų) koncepcijų kūrimas.
	Vertinti televizijos ir radijo projektų kūrimo procesą.	Kūrybinės grupės narių veiklos, darbo kokybės ir projekto rezultatų vertinimas. Tarpinių ir galutinių kūrybinio proceso rezultatų vertinimas. Rinkos tendencijų ir signalų įtakos televizijos produktų koncepcijos, scenarijaus, objektų ir subjektų vystymui vertinimas. Sprendimų dėl televizijos ir radijo produktų koncepcijos, scenarijaus ir kitų

		kūrybinių sprendimų pakeitimų priėmimas.
Televizijos ir radijo produktų pardavimas transliuotojams, pardavimo procesų valdymas (LTKS VI)	Parduoti sukurtus televizijos ir radijo produktus transliuotojams.	Sukurtų televizijos ir radijo produktų pristatymas ir pateikimas transliuotojui. Produkto savalaikiškumo, aktualumo, reikalingumo pagrindimas. Derybų su televizijos ir radijo transliuotoju vedimas, pardavimo sąlygų derinimas. Pardavimo sutarčių parengimas ir procesų valdymas.
	Planuoti ir valdyti televizijos ir radijo projektų biudžetą.	Televizijos ir radijo projektų biudžeto planavimas ir valdymas. Televizijos ir radijo laidų kainodara. Biudžeto sandara, paslaugų kainos ir jų pagrindimas. Sutarčių sudarymas. Honorarai. Finansinių išteklių efektyvus paskirstymas, naudojimo kontroliavimas. Projektų biudžeto pakeitimai.
	Analizuoti ir vertinti projektų rezultatus.	Projektų (televizijos ir radijo laidų, filmų, kt. produktų) reitingų analizė. Objektivių rodiklių, pagrindžiančių žiūrovų ir transliuotojo lūkesčius, vertinimas. Biudžeto pelningumo-nuostolingumo vertinimas. Projekto tęstinumo pagrindimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis menų studijų kryptių grupės muzikos, teatro, kino arba medijų meno kryptių išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant menų studijų kryptių grupės muzikos, teatro, kino arba medijų meno kryptių pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios universitetinių ar koleginių studijų pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų)	

	kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

21. Kvalifikacijos pavadinimas: režisierius, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: televizijos ir radijo laidų ir filmų kūrimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) sukurti televizijos ir radijo laidos ar filmo idėją; 2) suformuoti kūrybinę komandą; 3) kurti televizijos ir radijo laidas bei filmus; 4) planuoti ir valdyti televizijos ir radijo laidų, filmų biudžetą; 5) vertinti televizijos ir radijo laidas, filmus.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas biure, televizijos studijoje; darbas uždaroje patalpoje; patalpų vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, internetas, televizijos ir radijo laidų rinkos tyrimų duomenų bazė, televizijos ir radijo laidų vedėjų, pašnekovų, dalyvių duomenų bazė, žiniasklaidos veiklą reglamentuojantys teisės aktai ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję režisieriaus kvalifikaciją asmenys galės dirbti televizijos, radijo kino įmonėse, individualiai.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Televizijos ir radijo laidų ir filmų kūrimas (LTKS VI)	Suformuluoti ir apibrėžti televizijos, radijo laidos ar filmo idėją.	Visuomenei aktualių temų atranka ir analizavimas. Problematikos atskleidimas, idėjų vystymas visuomenei svarbiose srityse (politika, ekonomika, verslas, gyvenimo būdas, sportas ir kt.). Tendencijų ir įvykių stebėjimas, reagavimas. Aktualių laidų, filmų kūrimo inicijavimas. Televizijos ar radijo laidos, filmo idėjos suformulavimas ir pateikimas.
	Suformuoti kūrybinio personalo komandą.	Komunikavimas su įvairiomis auditorijomis. Kūrybinių asmenybių paieška ir komandos formavimas. Laidos vedėjų, pranešėjų, dalyvių atranka, studijos žiūrovų dalyvavimo užtikrinimas. Laidos dalyvių laiko planavimas. Potencialių laidos dalyvių (vedėjų, pašnekovų, studijos svečių ir pan.)

		<p>vertinimas. Laidos turinio kokybės užtikrinimas. Filmo vaidmenų atlikėjų, vaizdo ir garso operatorių, kito kūrybinio ir techninio personalo vertinimas. Personalo veiklų paskirstymas. Vadovavimas kūrybinei komandai.</p> <p>Informacijos rengėjų ir skleidėjų etikos kodekso normos, žurnalistų savitvarkai aktualūs norminiai dokumentai, redakcijos vidaus tvarkos taisyklės.</p>
	Kurti televizijos ir radijo laidas bei filmus.	<p>Vadovavimas televizijos ir radijo laidos ar filmo kūrimo procesams. Kūrybinio personalo, techninių darbuotojų ir laidos dalyvių veiklos koordinavimas. Užduočių formavimas, paskirstymas darbuotojams. Audiovizualinės technikos naudojimas, jos techninių galimybių vertinimas. Techninių reikalavimų vaizdui, garsui ir apšvietimui taikymas. Specialių kompiuterinių programų ir IT priemonių taikymas. Interneto paieškos sistemų, socialinių tinklų naudojimas aktualios laidoms informacijos paieškai. Interneto žiniasklaidos priemonių veiklos principų taikymas. Kritinis mąstymas vertinant ir pateikiant informaciją laidose. Lietuvių kalbos reikalavimų taikymas. Bendradarbiavimas su televizijos ir radijo padaliniais. Naujienu, žinių, rinkodaros, techninio ir kitų televizijos ar radijo padalinių veikla, tarpusavio ryšiai ir bendradarbiavimas.</p>
Televizijos ir radijo laidų, filmų biudžeto valdymas ir vertinimas (LTKS VI)	Planuoti ir valdyti televizijos ir radijo laidų biudžetą.	<p>Biudžeto struktūra ir pagrindimas. Televizijos ir radijo laidų, filmų kainodara. Biudžeto planavimas, pagrindimas ir valdymas. Finansinių išteklių paskirstymas ir kontrolė. Biudžeto pakeitimų argumentavimas, derinimas,</p>

		kontrolė. Biudžeto sudėtinės dalys, paslaugų kainos.
	Stebėti ir vertinti televizijos ir radijo laidas.	Televizijos ir radijo laidų reitingų stebėjimas, laidų kokybės vertinimas. Laidų monitoringo duomenų analizė. Išvados ir pasiūlymai siekiant išplėsti auditoriją, didinti laidų žiūrimumą ir populiarumą. Veiksmai siekiant užtikrinti laidos gyvavimą eteryje ir konkurencinį pranašumą. Rekomendacijos ir pasiūlymai kokybei užtikrinti.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis menų studijų kryptių grupės muzikos, teatro, kino arba medijų meno kryptių išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant menų studijų kryptių grupės muzikos, teatro, kino arba medijų meno kryptių pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios universitetinių ar koleginių studijų pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

22. Kvalifikacijos pavadinimas: žiniasklaidos redaktorius, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: žiniasklaidos priemonės turinio planavimas, kūrimas ir pateikimas visuomenei. Veiklos uždaviniai: 1) planuoti, formuoti ir kurti žiniasklaidos priemonės skyriaus turinį; 2) analizuoti visuomenei aktualius
--	---

	<p>politikos, ekonomikos, kultūros, meno faktus ir reiškinius; 3.) Organizuoti publikacijų ir laidų kūrimo procesus; 4) kurti ir rengti straipsnius, laidas; 5) vertinti ir kurti svetainės ir socialinių tinklų paskyrų turinį.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; patalpų vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuterinė programinė įranga, kompiuteris, telefonas, internetas, diktofonas, fotoaparatas, vaizdo įrašymo technika, (mobilusis), duomenų apdorojimo ir biuro programos, vaizdo ir garso apdorojimo programos ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję žiniasklaidos redaktoriaus kvalifikaciją asmenys galės dirbti žiniasklaidos priemonėse: televizijoje, radijuje, naujienų agentūrose, laikraščiu, interneto portalų, žurnalų redakcijose ir kt.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Informacijos visuomenei teikimas (LTKS VI)</p>	<p>Rinkti ir sisteminti informaciją straipsnių, kitų publikacijų ir laidų kūrimui.</p>	<p>Bendravimas su informacijos teikėjais, aktualių klausimų formulavimas. Dokumentų ir informacijos šaltinių analizė ir kritiškas vertinimas bei interpretavimas. Oficialių informacijos šaltinių vertinimas. Informacijos autentiškumo, tikrumo, tikslumo, patikimumo vertinimas.</p>
	<p>Analizuoti visuomenei aktualius politikos, ekonomikos, kultūros, meno įvykius ir reiškinius.</p>	<p>Tinkamos straipsnių, kitų publikacijų tekstų ir laidų raiškos (žanro, formos, stiliaus, apimties) taikymas temai analizuoti. Analitinės ir informacinės žurnalistikos publikacijų tekstų bei laidų redagavimas. Visuomenei aktualių įvykių ir reiškinių stebėjimas. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo nuostatų taikymas. Viešosios informacijos rinkimo, rengimo, skelbimo ir platinimo tvarkos taikymas informacijai analizuoti.</p>
<p>Žiniasklaidos priemonės skyriaus žurnalistų veiklos organizavimas (LTKS VI)</p>	<p>Organizuoti publikacijų ir laidų kūrimo procesus.</p>	<p>Redakcijos darbo organizavimas. Procesų stebėjimas, analizė, sisteminimas vertinimas. Žiniasklaidos ir žurnalistų veiklą</p>

		reguliuojančių dokumentų – Visuomenės informavimo įstatymo, Visuomenės informavimo etikos kodekso, Europos Sąjungos vieningos komunikacinės erdvės principų bei kitų dokumentų taikymas veikloje. Žurnalistikos etikos supratimas ir taikymas.
	Koordinuoti skyriaus darbuotojų veikla	Žurnalistų ir kitų specialistų veiklos koordinavimas organizuojant informacijos pateikimą straipsniuose, kitose publikacijose ir laidose televizijoje, radijuje, internete, socialiniuose tinkluose.
Interneto svetainės ir socialinių tinklų paskyrų turinio administravimas (LTKS VI)	Redaguoti interneto puslapio ar socialinio tinklo paskyros turinį	Informacinių technologijų ir socialinių medijų veikimo principų taikymas. Rinkodaros metodų taikymas. Lietuvių kalbos reikalavimų taikymas. Kūrybinio rašymo metodų taikymas. Publikacijų rengimas ir redagavimas. Kitų autorių parengtų publikacijų redagavimas. Įvairių formų informacijos talpinimas interneto puslapyje ir socialinio tinklo paskyroje.
	Rengti ar redaguoti vaizdo medžiagą.	Vaizdo, garso ir fotografinės technikos galimybių taikymas. Darbas su kompiuterinėmis programomis, vaizdo ir garso medžiagos bei fotografijų redagavimas. Vaizdo ir garso įrašų, fotografijų parengimas publikuoti ir publikavimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis žurnalistikos ir informacijos studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant žiniasklaidos ir informacijos studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	

<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios universitetinių ar koleginių studijų pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

23. Kvalifikacijos pavadinimas: žiniasklaidos vadybininkas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: žiniasklaidos įmonės, padalinio veiklos planavimas, organizavimas, vadovavimas, koordinavimas, kontroliavimas ir perspektyvų numatymas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) parinkti personalą ir planuoti žiniasklaidos įmonės, padalinio veiklą; 2) organizuoti žiniasklaidos įmonės, padalinio darbą; 3) rengti ir įgyvendinti žiniasklaidos priemonės veiklos planą; 4) atlikti žiniasklaidos įmonės, padalinio aplinkos (konkurencinį) tyrimą; 5) analizuoti ir vertinti žiniasklaidos įmonės, padalinio veiklos rezultatus, 6) vertinti, kontroliuoti ir prognozuoti išteklius.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama individualiai ir (arba) komandoje uždaroje patalpoje, galimas lankstus darbo grafikas, nuotolinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, mobilusis internetas, duomenų apdorojimo ir biuro programos, finansinės apskaitos ir verslo valdymo programos, automobilis ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję žiniasklaidos vadybininko kvalifikaciją asmenys galės dirbti žiniasklaidos, reklamos, rinkodaros, poligrafijos įmonėse ir kitų sektorių organizacijų padaliniuose.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijų vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Žiniasklaidos įmonės, padalinio personalo parinkimas, darbuotojų veiklos planavimas (LTKS VI)	Parinkti žiniasklaidos įmonės padalinio personalą.	Darbo santykių reguliavimą reglamentuojančių teisės aktų ir norminių dokumentų taikymas. Darbuotojų atrankos metodai ir jų taikymas.
	Parengti personalo vertinimo ir motyvavimo sistemas.	Darbo užmokesčio nustatymo principai ir teisiniai reikalavimai. Darbuotojų profesinės veiklos vertinimo kriterijai ir vertinimo sistema. Personalo motyvavimo priemonės ir jų taikymas.

	Planuoti darbuotojų veiklas.	Darbuotojų poreikis. Darbuotojų veiklos organizavimo principai. Kokybės vadybos standartai. Darbo vietos ir darbų atlikimo tvarka, pareigybiniai aprašai, darbo saugos ir aplinkosaugos reikalavimai ir jų taikymas.
Žiniasklaidos įmonės, padalinio darbo organizavimas (LTKS VI)	Organizuoti žiniasklaidos įmonės, padalinio darbą.	Įmonės, padalinio struktūra. Darbo organizavimo principai. Darbo sutarčių sudarymo reikalavimų taikymas. Teisinių reikalavimų taikymas.
	Rengti ir įgyvendinti žiniasklaidos įmonės, padalinio veiklos planą.	Plano sudarymas. Biudžeto formavimas. Finansinis pagrindimas. Tikslų ir perspektyvų nustatymas.
Įmonės, padalinio veiklos analizavimas, vertinimas ir prognozavimas (LTKS VI)	Atlikti žiniasklaidos įmonės, padalinio aplinkos (konkurencinį) tyrimą.	Šaltiniai ir konkurencinės aplinkos tyrimo metodai. Žiniasklaidos rinkos situacijos analizė ir vertinimas. Šalies ir tarptautinių plėtros tendencijų vertinimas. Pokyčiai ir galimybės plėtrai, alternatyvos ir perspektyvos.
	Analizuoti ir vertinti žiniasklaidos įmonės, padalinio veiklos rezultatus.	Rinkodaros ir kitų veiklos skatinimo priemonių taikymas. Darbuotojų, finansinių ir materialiujų išteklių vertinimas. Teisės aktai ir norminiai dokumentai. Veiklos perspektyvos. Veiklos vertinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis vadybos, medijų, žurnalistikos studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro (arba/ir magistro) kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant vadybos, medijų, žurnalistikos studijų krypties pirmosios arba (ir) antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios universitetinių ar koleginių studijų pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	

<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
---	------------

24. Kvalifikacijos pavadinimas: žurnalistas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: rašytinių ir audiovizualinių informacinių publikacijų parengimas ir jų publikavimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) rinkti ir parengti informaciją publikacijai ar laidai rengti; 2) generuoti publikacijų ir (ar) laidų temas; 3) rengti ir publikuoti publikacijas ir (arba) laidas; 4) analizuoti visuomenės gyvenimo procesus ir rengti apžvalgas.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama individualiai ir (arba) komandoje, galimas lankstus darbo grafikas, nuotolinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, fotoaparatas, garso ir vaizdo įrašymo technika, mobilusis internetas, duomenų apdorojimo ir biuro programos, vaizdo ir garso apdorojimo programos ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję žurnalisto kvalifikaciją asmenys galės dirbti žiniasklaidos, reklamos, rinkodaros, poligrafijos įmonėse ir kitų sektorių organizacijų padalinuose ir kt.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijų vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Informacijos apdorojimas (LTKS VI)	Rinkti informaciją.	Informacijos šaltinių paieška. Informacijos paieškos formulavimas, gautos informacijos kritiškas vertinimas. Informacijos autentiškumo ir tikslumo vertinimas.
	Paruošti informaciją publikacijai ir (arba) laidai rengti.	Informacijos analizavimas ir apibendrinimas. Žurnalistikos temos (politika, ekonomika, menas, sveikata, sportas ir kt.). Informacijos analizavimas užsienio kalba. Informacijos paruošimas.
Publikacijų ir (ar) laidų rengimas ir publikavimas (LTKS VI).	Generuoti publikacijų ir (arba) laidų temas.	Žurnalistikos stiliai ir žanrai. Informacijos sritis (politika, ekonomika, menas, sveikata, sportas ir kt.). Informacijos sklaidos teisinis reglamentavimas. Kitų žiniasklaidos priemonių publikacijų analizė ir vertinimas.
	Rengti publikacijas ir (arba) laidas.	IT programų taikymas publikacijų rašymui, korektūrai ir vaizdų (ilustracijų) kūrimui. Darbas su

		garso ir vaizdo technika. Publikacijų ir (ar) laidų redagavimas. Tekstinės informacijos ir audiovizualinių archyvų kaupimas ir naudojimas. Visuomenės informavimo etikos kodekso nuostatų taikymas. Žurnalistų savitvarkos norminiai dokumentai. Redakcijos vidaus taisyklės ir darbo etikos reikalavimai.
	Publikuoti parengtas publikacijas ir (arba) transliuoti laidas.	IT programų taikymas teksto, garso, vaizdo medžiagai publikuoti ir transliuoti. Paties parengtų publikacijų ir (ar) laidų publikavimas, transliavimas televizijoje, radijuje, internete, socialiniuose tinkluose. Darbas su garso ir vaizdo technika.
Visuomenės procesų analizavimas ir apžvalgų rengimas (LTKS VII).	Analizuoti informaciją.	Teminės medžiagos apie visuomenės gyvenimo aktualijas rinkimas, kaupimas, analizė. Vieningo sisteminio tyrimo taikymas.
	Apibendrinti analizuojamą informaciją ir rengti apžvalgas.	Analitinių teminių apžvalgų (politikos, ekonomikos, sporto, kultūros ir pan.) rengimas, išvalgų ir prognozių pateikimas (publikavimas) remiantis turima faktine informacija ir analizių išvadomis.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis žurnalistikos, medijų, filologijos studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant žurnalistikos, medijų, filologijos studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios universitetinių ar koleginių studijų pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	

<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
---	------------

25. Kvalifikacijos pavadinimas: žiniasklaidos redaktorius, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: žiniasklaidos priemonės turinio planavimas, kūrimas ir pateikimas visuomenei. Veiklos uždaviniai: 1) planuoti, organizuoti ir kontroliuoti redakcijos darbą; 2) stebėti ir analizuoti konkurencingų įmonių veiklą; 3) planuoti straipsnius ir laidas bei generuoti jų temas; 4) redaguoti publikacijas.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygele arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuterinė programinė įranga, kompiuteris, telefonas, internetas, diktofonas, fotoaparatas, vaizdo įrašymo technika, (mobilusis), duomenų apdorojimo ir biuro programos, vaizdo ir garso apdorojimo programos ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti žiniasklaidos priemonėse – televizijoje, radijuje, naujienų agentūrose, laikraščių, interneto portalų, žurnalų redakcijose.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Redakcijos darbo organizavimas ir koordinavimas (LTKS VII)	Organizuoti redakcijos darbą.	Redakcijos ir jos skyrių veiklos strateginis planavimas ir organizavimas. Viešosios komunikacijos teisės ir etikos reikalavimų taikymas. Žiniasklaidos organizacijos struktūros, vadybos, veiklos analizavimo ir tyrimo rezultatų pristatymo visuomenei reikalavimai. Žiniasklaidos priemonės turinio kūrimas. Teisės aktų, reglamentuojančių žiniasklaidos veiklą, taikymas.
	Kontroliuoti redakcijos veiklą.	Teorinių žiniasklaidos vadybos žinių taikymas. Vidinės (redakcijos) ir išorinės informacijos vertinimas. Redakcijos ir jos padalinių veiklos koordinavimas, planų įgyvendinimo užtikrinimas. numatant redakcijos perspektyvines kryptis.

	Stebėti ir analizuoti sektoriuje veikiančių įmonių veiklą.	Žiniasklaidos sektoriaus pokyčių ir konkurencingų įmonių veiklos analizavimas. Teorinių žinių taikymas. Žiniasklaidos auditorijos tyrimams atlikti.
	Planuoti redakcijos veiklos tobulinimą.	Redakcijos veiklos rodiklių analizavimas, darbo efektyvumo vertinimas. Redakcijos darbo procesų ir žiniasklaidos veiklos analizavimas ir vertinimas. Redakcijos padalinių veiklos vertinimas. Pokyčių poveikio redakcijai vertinimas ir redakcijos veiklos koregavimas. Pokyčių valdymas.
Žiniasklaidos priemonės turinio formavimas (LTKS VII)	Planuoti publikacijas ir (ar) laidas ir generuoti jų temas.	Planuoti žiniasklaidos priemonės turinį, Generuoti publikacijų ir (ar) laidų temas. Žiniasklaidos veikimo principai. Visuomenės informavimo priemonių funkcionavimo principai, komunikacijos organizacijų vadyba. Turinio kūrimo visuomenės informavimo priemonėse principai. Medžiagos rinkimas, kaupimas ir analizė.
	Redaguoti publikacijas.	Publikacijų rengimas, redagavimas bei paruošimas publikuoti. Tekstų redagavimas. Lietuvių ir užsienio kalbos žinių taikymas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis žurnalistikos ir informacijos studijų krypties išsilavinimas, magistro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant žurnalistikos ir informacijos studijų krypties antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 90 kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų	

	ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

III SKYRIUS REKLAMOS POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

26. Kvalifikacijos pavadinimas: vizualinės reklamos gamintojas, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: vizualinės reklamos produktų projektavimas, gamyba, įrengimas ir garantinis aptarnavimas</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) išsiaiškinti užsakovo poreikius ir derinti su juo vizualinės reklamos projektą ir tinkamai dokumentuoti; 2) projektuoti ir maketuoti vizualinės reklamos objektus; 3) parinkti ir apskaičiuoti vizualinės reklamos produktų gamybai reikalingas medžiagas ir jų kiekius; 4) planuoti vizualinės reklamos gamybos etapus; 5) naudotis kompiuterine ir programine įranga, technologiniais įrenginiais, įrankiais; 6) įrengti ar sumontuoti vizualinės reklamos objektus ir vykdyti jų garantinį aptarnavimą.</p> <p>Darbo sąlygos: biuro įrangos, kompiuterinės ir specialios programinės įrangos, spaudos technikos ir kitų technologinių įrengimų naudojimas; dirbama biure, uždaroje aktyviai ventiliuojamoje patalpoje ir lauke (gali būti dirbama aukštyje, naudojant keltuvus); privaloma dėvėti specialius darbo drabužius ir kitas apsaugos priemones; galima konfliktinių situacijų rizika ir jų sprendimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį tikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuterinė technika; specialioji projektavimo, maketavimo ir vaizdų apdorojimo programinė įranga; specializuota spaudos, medžiagų apdirbimo įranga, elektriniai ir mechaniniai įrankiai, ryšio priemonės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję vizualinės reklamos gamintojo kvalifikaciją asmenys galės dirbti reklamos gamybos įmonėse, spaustuose ir jų padaliniuose.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Vizualinės reklamos produktų projektavimas ir gamyba (LTKS IV)	Nustatyti užsakovo poreikius, derinti ir dokumentuoti vizualinės reklamos projektą.	Bendravimas su užsakovais, reikalavimų reklamos objekto kūrimui bei gamybai išsiaiškinimas. Užsakymų priėmimas ir dokumentavimas. Parengtų reklamos projektų pateikimas užsakovui, jų derinimas

		ir dokumentavimas.
Projektuoti ir maketuoti vizualinės reklamos produktus.		Grafinio vizualinio stiliaus, komponavimo būdų parinkimas, taikant spalvotyros principus. Grafinių elementų, spaudos šrifto parinkimas ir komponavimas. Projektavimas bei maketavimas, vaizdų apdorojimas, modeliavimas trimačiu formatu, naudojant specializuotą programinę įrangą.
Parinkti ir apskaičiuoti reklamos produktų gamybai reikalingas medžiagas ir jų kiekius.		Medžiagų įvertinimas ir jų parinkimas konkrečiam vizualinės reklamos projektui, reklamos produkto vizualiems sprendimams realizuoti. Medžiagų kiekio reikalingo, reklamos produktui pagaminti apskaičiavimas. Reklamos gamybai reikalingų medžiagų paruošimas, atsižvelgiant į jų charakteristikas, įvairių reklamos produktų paviršių paruošimas gamybai. Techninių įrenginių, įrankių, elektrifikuotų rankinių įrankių paruošimas naudojimui reklamos gamybos procese.
Planuoti vizualinės reklamos gamybos etapus.		Techninio projekto parengimas. Gamybos priemonių ir proceso suplanavimas.
Parengti darbo vietą, įrenginius ir medžiagas vizualinės reklamos gamybai.		Darbo priemonių, įrangos, įrankių reklamos konkretaus gaminio gamybai parinkimas atsižvelgiant į technines galimybes. Reklamos gamybai būtinų darbo priemonių, įrangos, įrankių (spaudos, pjaustymo, įvairių paviršių paruošimo ir apdirbimo) įrangos bei įrankių paruošimas darbui.
Gaminti vizualinės reklamos produktus		Techninių sąlygų, darbo brėžinių, techninių projektų skaitymas. Sumaketuoto (suprojektuoto) reklamos gaminio spausdinimas skaitmenine ar kita spauda, reklamos gaminio parengimas gamybai iš lipnių ir terminių plėvelių, plastiko, metalo ir kt. medžiagų, įvertinant jų savybes. Reklamos elementų iš plastiko, metalo ir kt. paruošimas dekoruoti.

		Darbas su metalo, aliuminio, plastiko ir kitais panašiais gaminiais. Lipnios plėvelės pjaustymas laikantis techninių reikalavimų. Lipnių plėvelių, terminių plėvelių ant įvairių paviršių klijavimas. Išorinės, tūrinės, šviečiančios reklamos gaminių gaminimas pagal techninius reikalavimus.
Vizualinės reklamos produktų įrengimas ir garantinis aptarnavimas (LTKS IV)	Montuoti vizualinės reklamos gaminius	Patalpų ar išorės objektų reklamai įrengti paruošimas (valymas, vietų nužymėjimas ir pan.). Gaminių surinkimas pagal nustatytas procedūras. Profilių, tvirtinimo detalių parinkimas ir jų paruošimas naudojimui. Karkasų įrengimas ir montavimas. Įvairių rėminių ir berėmių konstrukcijų reklamos objekto tvirtinimui įrengimas pagal nustatytus reikalavimus bei instrukcijas. Reklamos objekto tvirtinimas pagal parinktą būdą: montavimas tvirtinimo elementais, klijavimas, tvirtinimas ir pan. Atskiros baigiamosios tvirtinimo operacijos ir reklamos objekto paruošimas eksploatavimui.
	Atlikti garantinį aptarnavimą	Reaguoti į užsakovo pretenzijas ir šalinti broką. Atlikti garantinį aptarnavimą, pagal techninį gaminio pasą ir suderintą su užsakovu periodiškumą.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 90 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų ap-	

	rašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

27. Kvalifikacijos pavadinimas: reklamos technologas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: reklamos produktų gamybos technologinio proceso organizavimas ir kontrolė.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) planuoti, organizuoti ir valdyti reklamos produktų gamybos procesus; 2) vertinti reklamos medžiagų, procesų ir produktų kokybę; 3) analizuoti naujus reklamos produktų gamybos technologinius procesus, organizuoti jų diegimą.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; vėdinimas, kondicionavimas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuterinė programinė įranga – kompiuteris, telefonas, internetas, duomenų apdorojimo ir biuro programos, gamybos proceso techninė dokumentacija, technologinė reklamos produktų gamybos įranga; instrumentinė technologinių matavimų įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję reklamos technologo kvalifikaciją asmenys galės dirbti reklamos kūrimo ir gamybos įmonėse, reklamos medžiagas ir įrangą tiekiančiose firmose, specializuotose spaustuose ir kt.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Reklamos produktų gamybos procesų koordinavimas (LTKS VI)	Planuoti reklamos produktų gamybos išteklius.	Reklamos produktų rūšys, gamybos technologijos. Reklamos produktų gamybos išteklių planavimas. Medžiagų rūšys, pagrindinės charakteristikos. Popierius, kartonas, plastikas, polimerai, stiklas, keramika, mediena, metalas, kt. Medžiagų poreikio nustatymas. Reklamos gamybos įrangos išteklių planavimas, techninių galimybių įvertinimas. Gamybos proceso projektavimo žinios ir įgūdžiai.

		<p>Gamybos srautų ir sąnaudų planavimas. Reklamos produktų kūrimo ir gamybos planavimas. Vizualios reklamos virtualioje, skaitmenizuotoje aplinkoje (statinės ir dinaminės, vaizdo ir garso) reklamos kūrimas. Vizualios reklamos kūrimo išteklių planavimas, kompiuterinės technikos ir programinės įrangos galimybių vertinimas ir jų parinkimas reklamos objekto kūrimui. Žmogiškųjų išteklių poreikio planavimas.</p>
	<p>Organizuoti ir valdyti reklamos produktų gamybos procesus.</p>	<p>Reklamos gamybos technologinių ir techninių žinių taikymas. Vizualios reklamos objektų gamybos procesų organizavimas ir valdymas. Medžiagų parinkimas produktui gaminti. Reklamos gamybos technologiniai procesai: produktų spausdinimas taikant skaitmenines technologijas (elektrofotografiją, rašalinę (<i>ink-jet</i>), termografinę, trimatę (3D) ir kt.). Reklamos ir pakuotės objektų gamyba taikant analogines spaudos technologijas (ofsetinę, fleksografinę, šilkografinę, tampografinę ir kt.). Vienetinių ir serijinių reklamos objektų gaminimas. Reklamos objektų perkėlimas (spausdinimas) ant įvairių paviršių. Reklamos objektų adaptavimas įvairioms skaitmeninėms aplinkoms. Reklamos gaminių ir ruošinių išpjaustymas, lazerinis ir mechaninis graviravimas, kljavimas, surinkimas ir kt. Vizualios reklamos produktų kūrimo ir gamybos procesų organizavimas ir valdymas. Vizualios reklamos kūrimas naudojant specialią programinę vaizdo, garso, filmuotos medžiagos apdorojimo ir kt.</p>

		<p>įrangą. Technologinių ir kūrybinių sprendimų parinkimas, rezultatų vertinimas. Techniniai reikalavimai ir standartai vizualios reklamos objektų kokybei ir jos įrašymui bei publikavimui. Vadovavimas gamybos procesui reklamos įmonėje. Darbas sudėtingoje, nuolat kintančioje aplinkoje. Procesų vidaus logistika ir techninė dokumentacija. Saugaus darbo reikalavimai.</p>
	<p>Vertinti reklamos medžiagų, procesų ir produktų kokybę.</p>	<p>Reklamos medžiagų rūšių ir savybių vertinimas. Fizinės ir cheminės, technologinės medžiagų savybės. Technologinių procesų režimai, jų koregavimas. Reikalavimų reklamos gaminių kokybei taikymas. Reklamos gaminių kokybės atitikties nustatymas. Reklamos gamybos procesų koregavimas kokybei gerinti. Tarptautiniai kokybės standartai: kokybės vadybos sistemų, aplinkosaugos vadybos sistemų reikalavimai. Techninių standartų reikalavimų reklamos objektų ir produktų kokybei ir publikavimui taikymas.</p>
<p>Naujų technologinių reklamos produktų gamybos procesų diegimas (LTKS VI)</p>	<p>Analizuoti naujus reklamos produktų gamybos technologinius procesus.</p>	<p>Naujos reklamos kūrimo ir gamybos technologijos. Naujų technologinių procesų projektavimas. Naujos įrangos techninių galimybių taikymas. Naujos medžiagos, jų savybės ir taikymas reklamos produktams gaminti.</p>
	<p>Organizuoti inovatyvių reklamos produktų gamybos technologinių procesų diegimą.</p>	<p>Naujų reklamos kūrimo ir gamybos technologinių sprendimų vystymas. Inovatyvių technologinių sprendimų įgyvendinimas, technologinių procesų modeliavimas, automatizavimas, optimizavimas. Technologinių procesų įgyvendinimas diegiant gamybos organizavimo ir valdymo inovacijas.</p>

	Taikyti taikomuosius tyrimus reklamos produktų gamybos procesuose.	Taikomųjų tyrimų naudojant naujas medžiagas, įrangą ir (arba) techninius sprendimus atlikimas ir rezultatų vertinimas. Medžiagų savybių vertinimas. Reklamos produktų gamybos procesų techninių režimų įtakos produktų kokybei vertinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis medžiagų technologijų studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant medžiagų technologijų studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

28. Kvalifikacijos pavadinimas: reklamos verslo vadybininkas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: reklamos projektų planavimas ir įgyvendinimas</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) tirti paklausos ir pasiūlos rinką, vartotojų elgseną, reklamos projektų realizavimo aplinką, kainas; 2) analizuoti reklamos teikiamų paslaugų paklausą, prognozuoti ir skatinti jų realizavimą tiriant ir vertinant pirkėjų poreikius; 3) rengti reklamos strategijas, susijusias su tolimesne verslo ir komercinės veiklos plėtra; 4) koordinuoti kūrybinius reklamos veiklos procesus; 5) organizuoti užsakymų atlikimo veiklas.</p> <p>Darbo sąlygos: darbas biure.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuterinė, programinė įranga, ryšio priemonės.</p> <p>Papildoma informacija: įgiję reklamos verslo vadybininko</p>
--	--

	kvalifikaciją asmenys galės dirbti reklamos projektų vadovais, reklamos verslo vadybininkais, reklamos pardavimų vadybininkais, reklamos administratoriais, reklamos įmonių vadovais.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Reklamos verslo organizavimas ir informacijos valdymas (LTKS VI).	Kurti reklamos strategijas, rasti ir pritaikyti inovatyvius sprendimus	Naujų technologijų diegimas, gamybos procesų organizavimas, naujų produktų pristatymo vartotojams organizavimas
	Vertinti įmonės gaminių ir paslaugų asortimentą	Įmonės pardavimų, asortimento analizavimas, rinkos segmentavimas
	Valdyti personalą, vykdančią reklamos projektus	Užduočių paskirstymas personalui, Personalo vertinimas. Žmogiškųjų išteklių valdymo strategijos rengimas.
Reklamos užsakymų valdymas (LTKS VI).	Organizuoti reklamos užsakymų atlikimą.	Reklamos gamybos procesų planavimas ir organizavimas.
	Kontroliuoti reklamos užsakymų vykdymo eigą ir kokybę.	Technologinių reklamos gamybos procesų ir jų kokybės vertinimo kriterijų išmanymas.
	Kontroliuoti reklamos kampanijos vykdymą.	Finansinių, materialųjų ir žmogiškųjų reklamos kampanijų išteklių vertinimas ir panaudojimas. Reklamos kampanijų organizavimas, kintamos situacijos valdymas. Pakeitimų derinimas su gamintojais ir užsakovais.
Prekės ar paslaugos reklamos užsakymų derinimas (LTKS VI).	Planuoti ir valdyti reklamos užsakymų procesus.	Žiniasklaidos priemonių rinkos analizavimas. Vadybos, komunikacijos ir matematikos žinių taikymas. Reklamos gamybos procesų valdymas.
	Organizuoti užsakymų atlikimo veiklas.	Reklamos kampanijos priemonių grafiko sudarymas. Tarpinių rezultatų derinimas su užsakovu, dokumentacijos tvarkymas.
Reklamos kampanijų kainodaros ir komercinio susitarimo sudarymas (LTKS VI).	Įvertinti reklamos kampanijos priemonių gamybos (ar organizavimo) kaštus.	Reklamos kampanijų ir jų priemonių planavimas, projektų biudžeto sudarymas.

	Sudaryti komercinių susitarimų dokumentus.	Sutarčių su reklamos kampanijų užsakovais ir subrangovais sudarymas. Raštvedybos išmanymas
Reklamos kaštų valdymas (LTKS VI).	Kontroliuoti reklamos kampanijos išlaidas ir kainą.	Reklamos projekto vykdymo eigos, nuo gamybos iki reklamos plano vykdymo užtikrinimas. Veiklų koregavimas ir pakeitimų derinimas.
	Analizuoti reklamos projekto veiklas ir rezultatus.	Apskaitos, dokumentacijos vedimas. Sutarčių registravimas. Finansinių žinių taikymas. Kainodaros ir reklamos pelningumo analizavimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas (is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo (si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis reklamos verslo vadybos studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant verslo vadybos studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų programos apimtis – ne mažiau 180 kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

Poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos
sektoriaus profesinio standarto
3 priedas

**POLIGRAFIJOS, ŽINIASKLAIDOS IR REKLAMOS TARPSEKTORINĖS
KVALIFIKACIJOS APRAŠAS**

Kvalifikacijos pavadinimas: vertėjas, LTKS VI

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: tekstų (knygų, straipsnių, reklaminių tekstų) ir/ar vertimas žodžiu iš užsienio kalbos (anglų, vokiečių, prancūzų, rusų, kt.) į lietuvių kalbą. Veiklos uždaviniai: 1) versti knygas; 2) versti tekstus; 3) versti žodžiu; 4) analizuoti angliškai arba kitomis kalbomis kalbančias kultūras; 5) stebėti lietuvių kalbos reikalavimų pokyčius. Darbo sąlygos: darbas uždaroje patalpoje; vėdinimas, kondicionavimas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: nėra. Darbo priemonės: kompiuteris, programinė įranga (duomenų apdorojimo ir biuro programos), telefonas, internetas, mobilusis telefonas, , kt. Papildoma informacija: įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti poligrafijos, žiniasklaidos ir reklamos sektoriuje – leidyklose, naujienų agentūrose laikraščių, interneto portalų, žurnalų redakcijose, televizijoje, radijuje, reklamos agentūrose, kt.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Informacijos vertimas į lietuvių kalbą (LTKS VI).</p>	<p>Versti knygas.</p>	<p>Komunikavimas užsienio kalba (C1-C2 lygis). Užsienio kalbos ir literatūros reiškinių analizavimas ir vertinimas kalbotyros ir literatūros kontekste. Literatūros proceso ir jo raidos, literatūros teksto svarbos išmanymas. Įvairių žanrų knygų vertimas į lietuvių kalbą.</p>
	<p>Versti tekstus.</p>	<p>Įvairių tekstų rengimo reikalavimai taikant bendrines lietuvių kalbos normas ir verčiant iš užsienio kalbos. Teorinės kalbos norminimo, tekstų kūrimo ir informacijos pateikimo žinių taikymas. Vertimo į lietuvių kalbą specialių reikalavimų taikymas. Tekstynų lingvistikos, semantikos pagrindų taikymas. Įvairių tekstų,</p>

		straipsnių, pranešimų vertimas į lietuvių kalbą.
	Versti žodžiu.	Audiovizualinis, sinchroninis vertimas ir vertimas žodžiu, Skirtingų kultūrų supratimas. Sinchroninio ir vertimo žodžiu principų ir metodų taikymas.
Kalbos pokyčių analizavimas (LTKS VI).	Analizuoti angliškai arba kitomis kalbomis kalbančias kultūras.	Angliškai (ar kita užsienio kalba) kalbančių šalių kultūros supratimas, analizavimas ir pokyčių stebėjimas kultūrinių žinių taikymas vertimo procese.
	Analizuoti lietuvių kalbos reikalavimų pokyčius.	Tinkamos terminijos vartojimas. Vertimo metodai. Leksikologijos ir sintaksės normų taikymas. Valstybinės lietuvių kalbos taisyklių taikymas. Konkrečių kalbos vartosenos reiškinių reglamentavimas teisės aktais ir teisinių reikalavimų taikymas rengiant tekstų vertimus. Valstybinės lietuvių kalbos taisyklių taikymas. Teisinės žinios apie kalbos vertimą ir tvarkybą. Bendrieji įvairių rūšių tekstų rengimo principai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis humanitarinių mokslų studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant humanitarinių mokslų studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu; apimtis – 240 kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	

<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
---	------------